БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Зб-дахи жэлэ гарана

БҮРЯТ ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй орган

№ 75 (9522) | 1961 оной мартын 29, среда | Сэн 2 мүнгэн

Мартын 25-һаа апрелиин 25 хүрэтэр наг шэбхэ зөөхэ һара

Табадахи үдэр

Цокто НОМТОЕВ.

Хатан суута бэримнай

Суухатай шара тоһотой,
Сумаагаа арадаа агсанхай,
Гадартай тарган хабһагай,
Ганзагаа доошонь
ханжууланхай,—
Шэмэгтэй, хэшэгтэй
Шэнэ бэримнай буухань.
Хадамай ёһоор угтая,
Хатан суута бэриеэ!
Хотоймо хоймортоо һуулгая,
Налайма наруулидаа урия,
Шэрдэг һэеыгээ зузаалая,
Сайгаа гашуунаар халаая,
Ашынь харюулха бэриигээ
Түрынь бэлдэхээ бү ашаархая
Хүндын гуримаар уггая,
Хатан суута бэриеэ.
Сасагтай шарабтар пулаадаа
Сааша наашань хиидхүүлыш.
Ногоон зузаан халаалта,
Налбуулан хахинуулан
хатарыш.
Үржэлтэй эльдин газараймнай
Үнжэгэн нюрганда
шотагжыш,
Ханхинан, шэнхилэн
түбхиныш,
Хатан суута бэримнай.
Алтан дэлхэйн баялиг,
Альгандаа адхан асара.
Малай дүүрэн хэшэг,
Мансылан билтаруулан бари.
Бэрхэеэ шадамараар харуула,
Бэрэлхэжэ гайхажа бү
жэрбэдэ,
Хамаг баялигай булаг —
Хатан суута бэримнай.
Ажалшал хүнээр таарадаг
Абари зангыш таагаалди,
Малша хадамуудаа дурдадаг
Магтаал аялгыш шагнаалди.
Ханхинан түбхинэһэн
хадамуудынь,
Халюурма уужам Бурят бшуу.
Арбан шэдитэй абгаймнай
Алдаршаһан нэрэнь, **кукуруза**
бшуу!

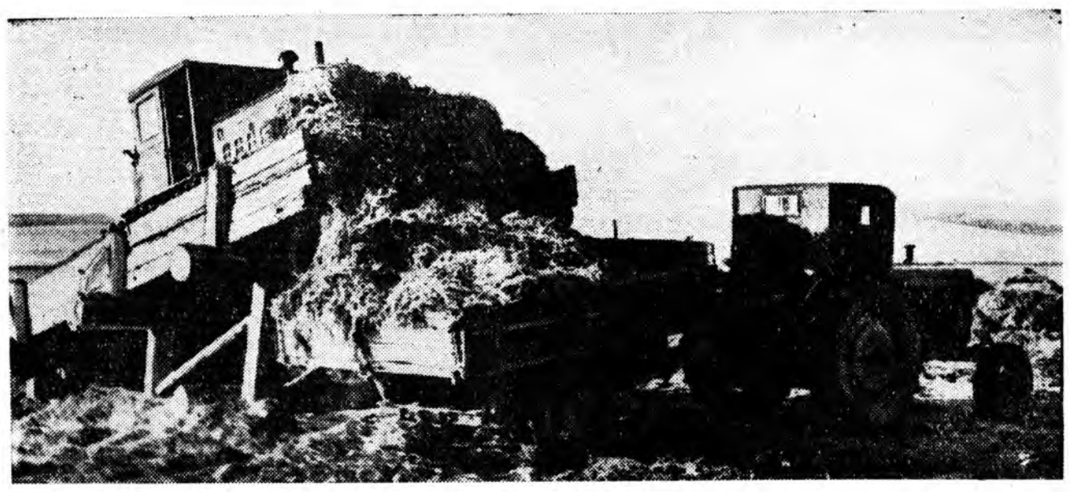

Энэ жэлдэ Мухаршэбэрэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид хамта 600 гектарта гэхэ гү, али энэ ургамалые нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ тариха юм. Мүнөө эндэ наг шэбхэ зөөхэ хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулагдана. Бүхыдөө таряалан дээрэ 5 гара мянган тонно шэбхэ гаргагдаа. Зураг дээрэ: Артелиин түрүү кукурузашад М. Бельский гэгшын даадаг звеногойхид наг шэбхэ трактораар түлхюулэн, тусхай эстакадаар ашажа байна.

М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

135 га борнойлоо

ИВОЛГА. **(Телефоноор абтаба).** Манай хүдөө ажахын институтдай һуралсалай-туршалгын ажахын механизаторнууд энэ жэлдэ таряалан дээрэһээ ороoffо таряанай болон бусад ургамалнуудай үндэр баян ургаса абаха зорилго табинхай.

Тиимэһээ тэдэнэр газарайнгаа шиг нойтые зүбөөр хэрэглэхын түлөө ехэхэн оролдолго гаргана. Таряалан дээрэхи саһаңай хайлажа, газарай хурьһэнэй гэдэжэ эхилэмсээр нэгэшье үдэр гээнгүй борнойлжо захалба. Түрүүшын үдэр В. С. Карандашавильев 16 борной шагтагалһан агрегадтай «ДТ-54» трактораар Тапхар гэжэ газарта 135 гектар борнойлжо, таряалангай шиг нойто хушаа.

Механизаторнууднай газарайнгаа хурьһэнэй шиг бариха борнойлгые богонихон болзорто дүүргэхын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдожо байна.

С. Гонсоронов.

САБШАЛАНГАЙ УРГАСА ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭЕЭ БОДОНОГҮЙ

Ждановай нэрэмжэтэ колхоз аймаг соогоо олон һалбаритай, томо ажахынуудай нэгэн юм. Ажахынь гол һалбари мал ажал болонхой. Тиигээд жэлһээ жэлдэ ниитын малай тоо толгой улам олошорно. 11 мянган хонин, 1300-аад толгой эбэртэ бодо мал, тэрэ тоодо 200 үнеэд тоологдодог.

Эдэ малые шэмэтэй һайн тэжээлээр хангаха, ашаг шэмыень бүри дээшэлүүлхын түлөө нилээдгүй ехэ үбһэ тэжээл хэрэгтэй болодог. Гэхэ зуура үбһэ тэжээлээ ургуулжа абадаг нуга сабшаланиинь ашагтай һайнаар хэрэглэгдэнэгүй бшуу. Эндэ нэн түрүүндэ сабшалангай ургаса горьтойгоор дээшэлүүлхэ, тэжээлэй ургамалнуудые бүри ехээр таряад, баян ургаса хуряаха тухай хойшолуулашагүй хэмжээябуулганууудые бэелүүлхээр саг тулаа.

Эдлүүрин газарай 100 гектар бүридэ, түрүү ажахынуудтай жэшээлжэ харахада, хүдөө ажахын продуктнууд багаар абтана. Гадна ниитын мал үбэлжэлгын үедэ ехээр хүшэ шадалаа гээдэг, олоороо гарзада ородог байха юм. Энэ үнгэржэ байгаа үбэлжэлгын үедэ, жэшээлхэдэ, январь һарада нэгэдэхи бригадын хонишон С. Н. Потаповай отарада 160 хонин гарзалуулагдашоо. Гэхэ зуура үнгэрэгшэ үбэлэйхидэ оробол саһан тиихэдэ тон багахан байгаал. Иматтал үбһэ, тэжээлээр ехэ дутамаг байжа, бүхы эрье хонидоо бүхэли үбэлдөө бэлшээжэ гаралсаа. Адуу моридшье тухай юу хэлэхэб. Гансал бэлшээреэр гаралсаба гээшэ. Моридто хүртэхэ үбһэн гэжэ бэлдэгдээгүй ха юм даа.

Һүүлэй олон жэлэй туршада үбһэ, тэжээлээр ходо дуталдажа, мал адууһаяа гарза хоролтодо оруулжа байбашье, колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэеэ бодоногүй. Нуга сабшалан колхоздо ехэ. Зүгөөр тэрэниие үтэгжүүлхэ, үбһэ ногоонойнь ургаса эрид ехэдхэхэ тухай ямаршье хүдэлмэри бэелүүлэгдэнэгүй. Зарим газарай сабшалан бургааһа хартаганаанда дарагдашанхай. Гадна болдог солдог, дошо добо болошоһон сабшалан горьтой бии. Тэндэһээ ямар биратай үбһэ ногоо сабшажа абтаха гээшэб? Сенокосилка тэндэ ябуулхын аргагүй, арай шамай гар хажуураар лэ дутуу ядуу үбһынь сабшажа абадаг. Колхозой малай фермэнүүд сабшалангай дундуур байраланхай. Гэбэшье наг шэбхэеэ фермынхид арай гэжэ дал хорёоһоо гаргаад лэ хото буусынгаа хажууханаар обоолжорхидог заншалтай. Сабшаланда гаргахаа яанаб? Зорюута ябажа хараа һаа, фермэнүүд наг шэбхэдэ харагдахаяа болишотороо гэхээр дарагдашаһан. Илангаяа хоёрдохи, дүрбэдэхи бригадын Хаяагай, Дунда Хэрээтын фермэнүүд иимэ байдалтай. Тус бригадануудые даадаг нүхэд Зандаков, Санжиев гэгшэд газараа үтэгжүүлнэгүйбди гэжэ һайса ойлгожошье ябаа һаа, өөһэдөө шэбхэдээ торожо унаагүйдөө мэдээшэгүй болоно ха. Нуга сабшалан дээрэ наг шэбхын гаргагдажа байхые балай харахагүйт. Харин Дунда Хэрээтын, Хаяагай гудамжануудаар ябахада, шэбхэдэ шабардамаар.

Наг шэбхэ сабшалан дээрэ гаргажа, ургасыень горьтойгоор дээшэлүүлхэ тушаа элдэб суглаан, сомоной Советэй заседани дээрэ олон дахин зүбшэн хэлсэгдэһэн, шэхэнэй шиир болгогдоһон байна. Зүгөөр наг шэбхэеэ зүбөөр хэрэглэхэ, таряалан, сабшалангаа үтэгжүүлхэ тухай колхоздо бодото хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэнэгүй.

Сабшалангай газар үһалха хэрэгшье биратайгаар бэелүүлэгдэдэггүй. Жэшээнь, дүрбэдэхи комплексно бригадынхид үнгэрэгшэ жэл сабшалангаа оройдоо үһалаагүй һэн. Эгээл энээнһээ шалтагаалан, үбһэ ногоон тон багаханаар ургуулагдаһан, хуряагдажа абтаһан байна бшуу.

Колхозой правлени, партийна организаци нуга сабшалангаа һайжаруулха, нэн түрүүндэ үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэхэ, таатай үедэнь газараа һайса үһалха тухай яаралтай хэмжээ абахаар болоол ха. Манай һанахада, абаһаар бүхы хүсэеэ хэрэглэн, бии байгаа наг шэбхэеэ ашагтайгаар хэрэглэхэ, бүргааһа бүртэгнөөндэ абташаһан сабшалан хэрэглэхэ, сабшалангайнгаа газар дисковалха, борнойлхо, дошо болдогтой газарынь хахалжа, хюһажа жэгдэлхэ хүдэлмэри тон яаралтайгаар хэгдэхэ ёһотой. Гадна луговодуудай звенонуудай хүдэлмэри эрид һайжаруулха, мүнөө сабшалан үһалха хүнүүдые тодорхойлжо олоод, һайрамаар газараа үһалха саг ерээ. Энээн тухай колхозой хүтэлбэрилэгшэд һайсахан бодомжолхо бэзэ гэжэ найдагдана.

Н. Куртошин.

Бичура.

Үгэдөө сохом хүрэхэ

Ажалаар бэеэ шэмэглэһэн хүнүүд хаанашье хүндэтэй, нэрэтэй, солотой ха юм даа. Ахын «Коминтерн» колхозой дүршэлтэй, эдэбхитэй хонишон Нима Дондокович Дамшаев эгээл иимэ хүнүүдэй нэгэн гээшэ.

—Манай Нима нэгэ ажал даажа абабал, тэрээнэйнгээ нюусые, онсо илгаае заабол шудалжа һаладаг. Иимэл хүн сохом амжалта туйлаха,— гэжэ нютагайхидань магтан хэлсэдэг юм.

Коммунизм байгуулха агууехэ түсэбэй гурбадахи алхамда—1961 ондо 100 хонин бүриһөө 110 хурьга түлжүүлхэ, горьтой ноофо хайшалжа тушааха социалистическэ үялга нүхэр Дамшаев абанхай. Мүнөө 210 хонинһоо хамтадаа 203 хурьга абаад, нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлнэ. Гадна сабшалангайнгаа газарта ехэхэн наг шэбхэ гаргажа тараагаа.

—КПСС-эй XXII съездын хүндэлэлдэ абаһан үялгаяа үлүүлэн дүүргэхэ, сабшалангай газарһаа бардам хүрэхөөр үбһэ тэжээл ургуулхаар шиидээб,—гэжэ Нима Дондокович хөөрэнэ.

П. Жужаев.

Аха.

ШЭНЭ ОНГОСО-ОДОН СОВЕТ АРАДАЙ ТОЛОТОМО ИЛАЛТЫЕ ГЭРШЭЛНЭ

☆ ☆

„Звездочка“ гэжэ нохой Москва асарагдаа

МОСКВА мартын 27. (ТАСС). Замбуулин дайдаар дабшаха табадахи онгосо-одондо һуужа мартын 25-да аяншалаад, газарта гэмгүй һайнаар бусажа ерэһэн «Звездочка» гэжэ нохой Москва асарагдаа.

Онгосо-одоной бүтүү кабина соо «Звездочка» гэжэ нохойтой хамта лабораторидо үсхэбэрилэгдэһэн хулганаануу, сагаан хулганаануу, бахануу, микробуу болон вирусүүд, гэрэлтэдэг грибкинүүд, элдэб ургамалнуудай хуурай үрэһэнүүд, ургажа байһан һонгино, мүн бусадшье амитад, уһанда хайлуулагдаһан дезоксирибонуклеиновэ кислота, элдэб фермэнтнүүд хэгдэһэн юм гэжэ СССР-эй Науканууудай академиинхид ТАСС-эй корреспондентдэ мэдээсээ.

«Звездочка» гэжэ эмэ нохой сагаан соохор зүһэтэй юм. Энэ нохой 6 килограмм шахуу татадаг.

Онгосо-одон соо һуужа ниидэхэ таатай зохид арга боломжын байгуулагдаһанай, техническэ хэрэгсэлнүүдэй һаадгүйгөөр хүдэлжэ, аппарадые Советскэ Союзай заагдаһан райондо буулгаһанай ашаар «аяншалһан» бүхы амиды амитад, ургамалнууд, тэрэшэлэн научна аппаратура заашье гэмтээгдэнгүйгөөр саашадаа нарннаар адаглан хаража шэнжэлхын тула лабораториинуудта дамжуулан үгтөө.

Биологическа зүйлнүүд яагаашьегүй һайн зандаа гэжэ даб дээрэхи шэнжэлгэнүүд дээрэһээ элирээ. «Звездочка» гэжэ нохойн бэе маха бада ниидэхынгээ урда тээхидэ орходоо юугээрээшье илгарнагүй.

Табадахи онгосо-одоной научна аппаратура нэгэ жэгдээр хүдэлһэн байна. Онгосо-одонһоо абтаһан радиотелемитрическэ мэдээсэл шэнжэлэгдэнэ.

Замбуулин дайда руу хүнэй ниидэн ошоод, газарта аюулгүйгөөр бууха арга хангалгые шэнжэлхэ зорилгоор энээнэй урда тээ олон дахин табигдаһан онгосо-одонуудта адлн табадахи онгосо-одон табигдаа.

Научна ниимэ зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэй байгаа:

— онгосо-одондо тодхогдоһон түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлсын онсо өөрэ илгаа, тэдэ түхеэрэлгэнүүд амиды амитадай һаннаар аяншалха, газарта бууха арга ямараар хангахаб гэжэ тодорхойлхо;

— замбуулин дайдаар ниидэлгэ амиды амитадта, ургамалнуудта ямараар нүлөөлнэб гэжэ шэнжэлхэ;

— биологическа зүйлнүүдэй саашанхи хубилалтын хойшолонгуудые шэнжэлхэ.

Тиимэһээ замбуулин дайдаар дабшаха советскэ табадахи онгосо-одоной амжалтатайгаар ниидэн ерэлгэ замбуулин дайдые шэнжэлгын талаар шэнэ алхамай хэгдэһые, советскэ наука, техникын үшөө нэгэ толотомо илалта туйлаһые гэршэлэн харуулна.

Гайхамшаг илалта

Замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэхэ талаараа манай Эхэ орон саг үргэлжэ, үдэрһөө үдэртэ эгээн гайхамшаг илалта амжалтануудые туйлана. Һаяхан Үүрэй Солбондо хүрэтэр ниидэхэ түрүүшын автомат станци Газарай нюруу дээрэһээ бэшэ, харин Газарые тойрон дабшадаг хэмэл одон дээрэһээ табигдаа һэн.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо хоёрхон һарын үнгэрбэшье, манай ороной эрдэмтэд урда урдынхиһаа үлүү ехэ, бүри һонирхолтой шэнэ туршалга хэхын тула 4,695 килограмм шэгнүүртэй шэнэ одон—онгосо замбуулин руу дэгдээгдээд, болзорто саг соогоо бусажа ерэбэ. Энэ станци дээрэ «Звездочка» гэжэ нохой, ондоошье амитад, элдэб оньһон түхеэрэлгэ бии байгаа гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Хэдэн мянгаад жэлэй туршада таагдаа-мэдэгдээгүй байһан замбуулинай үүдые үргэнөөр сэлиһэн, манай үеын совет хүн дэлхэйдэхинэй түүхэдэ шэнэ хуудаһануудые нээжэл байна.

Замбуулинай дайда соогуур ниидэн дабшадаг онгосодо совет хүнэй һуужа дэгдэхэ үдэр холо бэшэ болоо. Энэ үдэрые угтуулжа, халуун зүрхэнэйнгөө баяр, омогорхол мэдүүлнэб.

Г. Даржаев,
Улан-Удын горпромторгын хүдэлмэрилэгшэ.

Совет эрдэмтэдэй шэнэ туйлалта

ТАСС-эй мэдээсэһэнэй ёһоор Совет ороной эрдэмтэд, инженернүүд болон хүдэлмэришэдэй оролдолго хүсэлэлгын ашаар, байгша мартын 25-да табадуугаар одон-онгосо табигдаба. Энэмнай замбуулинай захагүй дайда соогуур хүнэй һаадгүй ниидэхэ, һанаһан соогоо бусажа ерэхэ арга боломожые шэнжэлжэ үргэлжэлхэ зорилготой. Уридшалан тодорхойлогдоһон замаар дабшаад, хараалагдаһан газартаа бууһаниинь бүхы дэлхэй дээрэ гайхал, һонирхол үүсхэжэ байна.

Табадугаар одон-онгосын дэгдээгдэһэн ушар замбуулиние шэнжэлхэ ябадалдахи үшөө нэгэ гайхамшаг туйлалта болоно. Һаяшаг болотор лэ бүтэхэгүй бодол гэхээр байһан юумэн—замбуулинай гүн соогуур, планетэнүүдэй хоорондуур түгэс эрдэмтэ совет хүнэй аяншалха саг газаа орожо ерэнхэй.

Ж. Дандарон,
физико математикын эрдэмэй кандидат.

ЭВОЛЮЦИИН ДҮЛЭТЭ ТЭМСЭЛШЭ

...М. (Кировскэ об... мартын 27. (ТАСС). ...стическэ партиин, Со... эй элитэ ехэ ажал... ...а, революциин дүлэ... ...лшэ Сергей Миронович... ...ровэй түрэһэнһөө хой... ...лэй ой мүнөөдэр гүй...

...Кировэй (Кострико... ...ровод, үхибүүн наһаяа ... Уржум городой ... энэ гайхамшагта ...йнаар тэмдэглэбэ. ...организацинуудай түрэ... ...ыэй баярай суглаан ...ан байшанда болоо. ...Мироновичые һайса ...ородой хүн зон элид... ...лээр үгэ хэлээ. Сережа Костриковой һураһан дунда һургуулиин хажууда городой баярай суглаан үнгэргэгдөө.

Уржум городой, областиин ажалшад Сергей Миронович тухай дурасхаалые арюун нангинаар сахидаг юм. Тэрээнэй түрэһэн гэртэ мемориальна музей нээгдээ. Областиин центр, область, олохон колхозууд, предприятинууд, һургуулинууд, үйлсэнүүд С. М. Кировэй нэрээр нэрлэгдээ. Революциин дүлэтэ тэмсэлшын түрэһөөр 75 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан Киров городой шэнэ вокзал шадарай талмай дээрэ памятник бодхоогдохо юм.

Үрөө түрүүл,— бусадта туһал, жэшээ харуул

...ает орон доторнай үдэрһөө үдэртэ шэнэ юумэнүүд ...ниидэлэн дэлбэржэ, урган һалбаржа байдаг зан... ...й. Шэнэ үүсхэл гаргажа, урагшаа түрүүлжэ яба... ...шэ манай хүнүүдэй арюун үйлэ хэрэг болонхой. ...миил өөрөө түрүүлээд ябаха бэшэ, харин дүй дүр... ..., онол аргаяа, мэргэжэл шадабаряа хани нүхэд... ...дамжуулан ойлгуулха, бусадта үльгэр жэшээ ха... ...та, бусадые шэн габьяата хэрэгүүдтэ зоригжуулха, ...жэ бүлтадаа адлиханаар урагшаа дабшаха гэһэн ...го табигдана.

...евтэ гү, али Тбилисидэ, Воронеждо гү, али Моск... ...Свердловскдэ гү, али Новосибирскдэ, Целино... ...та гү, али Алма-Атада хаанашьеб, хүдөө ажахын ...шүүлэй зүблөөнэй болоһон лэ газарта үгэ хэлэхэ... ...Никита Сергеевич Хрущев үйлэдбэриин түрүүшүүл. ...ай баатарнууд тухай ямар ехэ энэрхы сэдьхэлтэй... ...инаг дуратайгаар, хүн бүхэнэй зориг бадаруулма ...ааар хөөрэнэ гээшэб! Урдахииемнай наранай түяа ...р гэрэлтүүлжэ, зам заагшад гээшэ гэжэ түрүүшүү... Никита Сергеевич Хрущев нэрлээ ха юм. Зам зааг... Манай орон дотор энэ үгэ хаа хаанагүй үргэнөөр ...ршанхай, ажалшан бүхэндэ ойлгосотой болонхой. ...овосибирскдэ болоошо хүдөө ажахын түрүүшүүлэй ...өөн дээрэ кукурузашан А. Г. Лисичниковэй ажал ...имэри, дүй дүршэл тухайгаа хөөрэжэ байтараа, Чи... ...областиин шэрүүн хуйтэн эрхэ байдалда кукуруза ...дожо таряад, гектар бүриин 1000 гаран центнер но... ...набша абааб, һүн эдеэтэй бүүрсаг ургуулааб гэжэ ...эхэдэнь, Н. С. Хрущев президиумдэ һуутараа: ...руза ургуулагша хубилгаан хүн гэшэш!» гэжэ ...а ташамсаарнь, зал соо удаан нэрьемэ альга та... ...ан болоо ха юм. Хубилгаан хүн! Ажалай түрүү... ...тухай иигэжэ ямар оншотой бэрхээр, уран хүр... ...хэлэнэ гээшэб. Зүб даа, хубилгаан хүн!

...имэ түрүүшүүл бусад нүхэдтөө, илангаяа гээгдэг... ...: айхабтар ехэ туһа хүргэжэ, түрүү зэргэдэ гарга... ...роолдоно бшуу. Алтайн хизаарай «Страна Советов» ...колхозой Александр Беккер бригадиртай коммуническэ ажалай бригадын ажал хүдэлмэри, алдарта ...гүд тухай Н. С. Хрущев Сибириин хүдөө ажахын ...шүүлэй зүблөөн дээрэ ехэ урматай баяртайгаар ...ед, тиимэ үүсхэлые халуунаар дэмжэһэн байна. ...бригадын механизаторнууд хүршэнэрэйнгөө 200 гек... ...газарые өөһэдынгөө хүсөөр элдүүрилээд, гектар бү... ...20 центнерһээ бага бэшэ орооһо таряа ургуулхы... ...үһалха гэһэн уялга абанхай. Энэ хадаа Коммуни... ...скэ партиин хүмүүжүүлһэн совет хүнүүдэй бэе... ...жэ байгааша арюун һайхан хэрэгүүдэй үльгэр ...ө болоно бшуу.

...анайшье республика дотор иимэрхүү үльгэр жэ... ...үд олон бии. Түрүү кукурузашад—ниитын инспек... ...тор Б. Б. Галданов, Н. И. Дампилов, П. В. Еран... ...Д. Ж. Жанаев, Р. Д. Гонсорунов, В. Б. Эрдынеев ...н бусад колхоз, совхозуудаар ябажа, дүй дүршэлөө ...тулан, һонирхолтой зүбшэлнүүдые үгэжэ, дурад... ...уудые оруулжа, ехэ туһа хүргэһэн байна, хүргэнэ... ...Хүдөө ажахын институтдай һуралсалай-туршалгын ...тын һаалишад Т. Г. Игумнова болон З. Г. Максимо... ...Бичурын аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхо... ...туталшан З. Ф. Литвинцева болон бусад олон түрүүл ондоо ажахынуудаар, аймагуудаар ябахадаа ...ө туһа хүргэдэг байна. Түрүү һаалишан ондоо ...ондо ошоод, бусад хүнэй һаажа байһан үнеэдые ...ад туршахадаа, тэрэ һаалишанда орходоо һураг... ...лүү ехэ һу һааһан бэеэрээ, хайшан гээд иимэ ам... ...ан туйлаһанаа, үнеэдыень ямар аргаар «үлүү һүтэй ...оной» үнэн зүрхэнһөө хөөрэжэ үгэхэдэнь, сэгнэ... ...й ехэ һургаал болоно.

...ингээд хабарай тарилгын эхилхэнь ойртожо байна. ...ондо —долоон жэлэй гурбадахи жэлдэнь бүхы рес... ...каараа баян ургаса абахын тулада энэ хабарай ...гые хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхитэй солбоноор тон бо... ...лон болзор соо, алишье талаараа эрхим һайн ша... ...йгаар үнгэргэхэ гэһэн зорилго эрид шангаар та... ...на. Эндэ түрүү ажахынууд, тракторно-таряан ажа... ...бригадануудд, кукурузашад, свекловодууд, овошево... ...тусгаар ехэ үүргэ дүүргэхэ, хүршэнэртөө туһалха ...ло. Илангаяа мэргэжэл ехэтэй кукурузашад тарил... ...йн шанартайгаар хэхэ, зүб квадрат гаргаха хэрэг... ...Гусадта туһалха ушартай. Тэрэшэлэн Бичурын ай... ...й бэрхэ свёкловодууд ондоо аймагуудташье ошожо, ...рай свёкло тарилгадань туһалбал, ехэ юумэ хэхэ ...а.

...оорондоо мүрысэжэ байһан аймагуд, колхозуд ...н совхозууд, бригадануудд болон фермэнүүд, куку... ...шад болон свёкловодууд, хонишод болон һаалишад, ...шад болон гахайшад—бүлтадаа бэе бэедээ туһал... ...угэдөөрөө түрүү зэргэдэ ябаха гэһэн зорилго та... ...ина. Бүлтадаа нэгэнэйнгээ түлөө, нэгэниинь бүлта... ...саа түлөө оролдосотойгоор тэмсээд байбал, хэзээ... ...хаанашье амжалтын түйлагдаха байһаниинь лаб... ...Тиимэ хадань, «өөрөө түрүүл,—нүхэдтөө туһал, жэ... ...харуул!» гэһэн патриотическа үриатайгаар түрүү... ...ажаллана.

...ПСС-эй ЦК-гэй январиин Пленумэй шиидхэбэри... ...ые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэн, социалистическэ ...ажахыгаа ойрын болзор соо улам түргэнөөр хүг... ..., таряалан болон мал ажалай продукт урда ур... ...йаа һураггүй элбэгээр абадаг болохын тулада ...даа түрүү зэргэдэ ябаха шухала. Манай орон до... ...коммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулжа бай... ...едэ бусадһаа гээгдэжэ ябахын аргагүй.

...үхэдтөө туһалан, нэгэ жэгдээр бүлтадаа түрүү зэр... ...ябая.

Үгэдөө сохом хүрэхэ

Ажалаар бэеэ шэмэглэһэн хүнүүд хаанашье хүндэтэй, нэрэтэй, солотой ха юм даа. Ахын «Коминтерн» колхозой дүршэлтэй, эдэбхитэй хонишон Нима Дондокович Дамшаев эгээл иимэ хүнүүдэй нэгэн гээшэ.

—Манай Нима нэгэ ажал даажа абабал, тэрээнэйнгээ нюусые, онсо илгаае заабол шудалжа һаладаг. Иимэл хүн сохом амжалта туйлаха,— гэжэ нютагайхидань магтан хэлсэдэг юм.

Коммунизм байгуулха агууехэ түсэбэй гурбадахи алхамда—1961 ондо 100 хонин бүриһөө 110 хурьга түлжүүлхэ, горьтой ноофо хайшалжа тушааха социалистическэ үялга нүхэр Дамшаев абанхай. Мүнөө 210 хонинһоо хамтадаа 203 хурьга абаад, нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлнэ. Гадна сабшалангайнгаа газарта ехэхэн наг шэбхэ гаргажа тараагаа.

—КПСС-эй XXII съездын хүндэлэлдэ абаһан үялгаяа үлүүлэн дүүргэхэ, сабшалангай газарһаа бардам хүрэхөөр үбһэ тэжээл ургуулхаар шиидээб,—гэжэ Нима Дондокович хөөрэнэ.

П. Жужаев.

Аха.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Манай нангин уялга

«Нэгэшье hурагша хоёрдохи жэлээ нэгэ класстаа үлэхэ ёhогүй» гэhэн зорилго урдаа табяад, манай hургуулиин багшанар ажаллажа байна. Багшанар Л. А. Швыдка, Л. А. Астафьева, М. С. Зубакина, М. И. Красноярова, А. В. Петрова, А. И. Мурзина, К. Л. Сафронова, Г. П. Хозеева, Н. Т. Занегин, Ф. И. Меринова болон бусад абьяастай оролдосотойгоор хүдэлжэ, бүхы hурагшадта, тэдэнэй түрэлхидтэ хүндэтэй болонхой. Яахадааб? Тэдэнэр hурагшадта эрдэм ухаа hайнаар, хадуусатайгаар ойлгуулдаг ха юм.

Ново-Ильинскэ дунда hургуулиин багшанар-агитаторнууд холын участогуудта ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхаяа гарахынгаа урдэ тээ. А. КРАСНОЯРОВАЙ фото.

hурагшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри зүбөөр табигданхай. Тиигэжэ тэдэнэр ашатай туhатай ажал хэжэ hуранхай, нинтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болонхой. Үнгэрэгшэ жэлдэ hурагшадай, багшанарай хүсөөр 2500 шубуун түлжүүлэгдэжэ, гүрэндэ тушаагдаа, 35 тонно түмэрэй хаядаhан суглуулагдаа. XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо 12 гектар хартаабха, 8 гектар капуста хүряажа үгөө hэмдн. Багшанарай хүтэлбэреэр hурагшад 150 гектар талмайда нарhан модо жэрытэр hуулгаа.

Түрэл коммунистическэ партиин XXII съезддэ бүхы оронноймнай бэлдэжэ байхада бидэшье гар хоohон hууха эрхэгүйбди. hургуулиимнай hурагшад, багшанар горьтойхон уялга абанхай. hуралсалай болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эрид hайжаруулхатаяа хамта, ехэхэн ажал хүдэлмэри хэхээр хараалаабди. Энэ жэлдэ 15 гектар кукуруза тарижа, гектар бүриhөөнь 300—350 центнерhээ бага бэшэ эшэ набша абахабди. Тэрээнhээ гадна 10 гектар овощь, 350 гектар нарhан модо тарихабди, 30 тонно үбhэ бэлдэхэбди, 3500 шубуу тэжээжэ, гүрэндэ худалдахабди.

Манай партийна организаци, багшанар гансал hургуулиингаа ажал хүдэлмэри хараад байдаггүй. Бидэнэр ажалшадай дунда политическэ хүдэлмэри яhала ябуулнабди. Энэмнай багшанарай нангин уялга ха юм. Энэ хүдэлмэридэ hургуулиимнай бүхы коммунистнар, комсомолшууд, багшанар хабаадана. Коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй Москвада болohон Зүблөөнэй, КПСС-эй ЦК-гэй январиин Пленумэй hүүлээр илангаяа ехэ хүдэлмэри хэгдээ, Нютагай Советүүдые hунгаха hунгалтада манай багшанар эдэбхитэйгээр хабаадалсаа hэн.

hургуулиин партийна организаци болон дирекциин үүсхэлээр манда hурагшадай эхэ эсэгэй лектори байгуулагдаа. Тэндэ недели бүхэнэй четвергдэ лекци үнгэргэгдэнэ. hүүлэй үедэ «Хүүгэдые гэртэнь хайшан гэжэ хүмүүжүүлхэб?», «Наран юундэ хиртэдэг бэ?», «Уласхоорондын байдал», «Тамхи татахада юундэ мууб?», «Империализмын колониальна системэ hандаран хосоржо байна» гэхэ мэтэ лекциүүд уншагдаа.

Манай багшанарай үүсхэлээр hонирхолтой тематическа үдэшэ үнгэргэгдэнэ. hаяшаг багшанар М. С. Редкинагай, С. П. Воронничевагай дурадхалаар эндэхи модошодой сэнгэлгын үдэшэ үнгэргэгдөө hэн. Эндэмнай аман үгын журнал эмхидхэгдэнхэй, hонин сатирическэ, ханын газетэнүүд гаргагдана.

Партийна организаци багшанарые нинтэ-политическэ хүдэлмэридэ хабаадуулхатаяа хамта, тэдэнэй өөhэдынь hуралсалда ехэхэн анхарал табижа байдаг. Багшанарай hуража байхаар манда теоретическэ, методическа кружогууд эмхидхэгдэнхэй.

А. Красноярова, Заиграйн Ново-Ильинскэ дунда hургуулиин парторганизациин секретарь.

Манай баатарнууд

Ажал хэхэ—жаргал

☆

Зураглал

☆ ☆

ШАДАМАР бэрхэ залуу hаалишад тухай Сэлэнгын совхоздо hурагшалаа hаатнай, хэдэн нэрэнүүдэй дунда Александра Цынгуновае заабол дурдаха байха. Эндэхи хүтэлбэрилэгшэдшье, үргэн дэлгэр Тамча, Селендума нютагай наhан соогоо олон юумэ үзэhэн буурал сагаан толгойтой үбгэд, хүгшэдшье, hаяхан hургуулида hуража ябаhан эдир багахан үхибүүдшье өөрэгүй, «манай Шура» гэжэ энэ басаганай нэрые омогорхолтойгоор дурдан хэлсэдэг. Теэд энэ басагамнай ямар ехэ габьяа гаргаад, юугээрээ тиимэ суутай солотой болоо юм гэжэ hонирхомоор.

...1958 оной хабар hэн. Александра Цынгунова нютагайнгаа дунда hургуулиин наймадахи класс дүүргээд байхадаа, нэгэтэ эхэ эсэгэhээ таhархадань үргэжэ, хаража энэ болгоhон Цырма абгайдаа үнинэй сэдьхэжэ ябаhан hанал бодолоо хэлэбэ:

— Абгай, би ажаллахамни. Амарха сагтнай тулаа, үндэр наhатайшье болобот.

Абгайнгаа гайхаhан янзаар харахада, Шура мэгдүүгээр үргэлжэлүүлбэ:

—Би hургууляа орхихогүйб, hанаагаа бү зоботы, хамаагүй, хүдэлжэ байгаад hурахаб. Миниий сасуутан хүдэлжэшье, hуражашье үрдинэ ха юм.

—Энээнээ hайсахан бодожо үзэ. Ши hаалишанаар ажаллахам гэнэш. Энэ ажалшни амаргүйхэн гээшэ. Бэеэ шэмхэжэ үзөөд лэ орохоор байха. Зүрхэгүй хүн эндэнь удаан хүдэлхэгүй. Хэрбээ батаар зорёо hаашни, би буруушаанагүйб,—гэжэ абгайнь зүбшөөбэ.

hаалишанаар хүдэлжэ үзөөгүй хүндэ абаhаар бэлэхэнээр hанагдадаг. Тэрэнэй хүдэлмэридэ тиимэ бэрхэтэй, орёо юумэ юун байхаб. Үнеэдые эдеэлүүлээд, yhалаад, сагайнь ерэхэдэ, hандали дээрэ hуугаад hаагаал hаа, дүүрээ ха юм гэлсэдэг. Сэхыень хэлэхэдэ, мүн Александра өөрөөшье баhал тиимэрхүүгээр hанадаг бэлэй. Теэд юумэ бүхэн хэлэхэдэ, hанахадашье бэлэн, үнэн хэхэ болоходо бэрхэтэйхэн байдаг бшуу. hаалиин гүүртэдэ хэдэн hара хүдэлхэ зуураа, энэ мэргэжэл шудалжа, эрхим hаалишан болохонь балайшье бэлэн бэшэ байна гэжэ басаган ойлгодог, мэдэдэг болоо.

Үнеэн хадаал үгэгүй мал ха юм. Үгэхэ hүнhөөнь үлүү юумые абажа шадагдахагүй, —гэжэ зариман хэлсэдэг. Теэд энэнь тон буруу. Үнэндөө тэдэнэртэ ямараар хандана-бши, ямараар hаанабши, эдеэлүүлшэбши, тэрээнhээл hү шэмэнь дулдыдадаг.

НЭГЭТЭ Александра басаганай үдэрэйнгөө hаалиие дүүргэхэсэ байтарнь, суггаа хүдэлдэг, олон жэлэй дүй дүршэлтэй hаалишан Бадма-Хандa Буянтуева тэрээндэ дүтэлжэ ерэед:

— Энэ эреэгшэ үнеэншни нэгэл зантайхан лэ байха, эзэеэ ондоорхохоёо ядахагүй. Алил даа наашань хүнэгөө,— гэжэ хэлэхэ зуураа, тэрэ үнеэень нэрээрнь хоёр-гурба аалиханаар аргадан hагад дуудаад, hандали дээрэнь hуужа, хүхэ дэлэнгыень эльбэн нидхэрээд, hаажа оробо. Александрын харахада, мэнэ hаяхан hаажа дүүргэhэн энэ үнеэнэйнь хүхэнhөө дахин hүн шорхирон гаража байба.

—Шура, миниий хубитые абыш даа,—гээд Буянтуева тэрээндэ хүнэгыень бусааба.

—Эндэшни хэдэн арбаад лэ дуhал hүн ха юм,— гэжэ Шурын хэлэхэдэ, дүршэлтэй hаалишан энеэбхилэн:

—Зүб даа, хэдэн дуhал hүн. Теэд ямар дуhалнууд гээшэб. Үнеэнэй дэлэндэ балга hүн үлэхэдөө бараг юм ааб даа. Тэрээгээр ажахы үгырхэгүй гэжэ зариман hанадаг. Үнэн дээрээ тиимэ бэшэ. Дэлэндэнь хэдэн дуhалшье hү үлөөбэл, үнеэн абаhаар hү шэмэеэ татажа хожоржо магад.

—Зүб лэ даа, саашадаа үнеэдээ hайса шабхажа hаажа байхаб,—гэжэ Александра зүбшөөбэ.

Үгы даа, Бадма-Хандa Буянтуева ямар нэгэ гайхалтайшье юумэ хэлээгүй. Тиигэбэшье тэрэнэй нүхэрэй ёhоор, аятайгаар хэлэhэн үгэнүүдынь басаганай зүрхэ сэдьхэлдэнь hайн hургаалай үрэ орхёо бшуу.

Залуухан hаалишан Александра түрүүшын үдэрhөө хойшо совхозойнгоо зоотехнигэй, дүй дүршэлтэй hаалишад Бадма-Хандa Буянтуевагай, Янжи Гуржаповагай, Долгоржап Данзановагай болон бусадай зүбшөөл, заабариие дуулажа, ажалайнь дүй дүршэлые хүдэлмэридөө хэрэглэхын түлөө ходол оролдожо ябадаг hэн. Суг хүдэлдэг аха нүхэдыншье залуу hаалишанай ажалдаа үнэн зүрхэнhөө оролдосотой байхадань тэрээндэ ойлгоо, мэдээгүй юумыень дуратайгаар заажа үгэдэг, hургадаг байгаа ха юм. Өөрөөшье hаалишанай ажал тухай ном дэбтэр үзэжэ, газетэ, журналшье уншажа, зоотехническэ эрдэмэй шэнэ түрүү юумые бодото ажал дээрээ хэрэглэхые оролдодог бэлэй. Энээнэйнгээ ашаар түрүүшынгээ жэлдэ даажа байhан 13 үнеэдэй тус бүриhөө 2803 литр hү hаагаа.

НЁДОНДО жэлэй эхин багта нэгэтэ үдэшэ гүүртын улаан булан соо 2-дохи фермын комсомол, залуушуулай нээмэл суглаан болобо.

—Нүхэдүүд, коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөндэ оролсоходомнай яахаб, —гэжэ фермын комсорг Цыден-Еши Намсараев дурадхаба.

—Энэ хэрэгэй түлөө тэмсэжэ шадаха аалди? Гүүртэ дээрэхи ажалнай багаар оньhожоруулагданхай. Тиигээдшье түрүү фермэнүүдтэ адли электрын хүсөөр үнеэдээ hаадаг түхеэрэлгэтэй бэшэбди. Мүн hуралсаламнай бирагүйхэн ха юм,—гэжэ хэншьеб дуугарба.

Үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэхын тула ажалаа оньhожоруулжа, түрүү онол арга хэрэглэн, эрдэм болбосоролоо дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхэ ёhотой болонобди,—гээд комсорг ойлгуулба.

—Зүб даа, зүб,—гээд нүхэр Цынгуновагай hуурihаа хэлэхэдэ, бэшэ нүхэдыншье hайшаагаа. Тэрэ үдэшэ залуушуулай суглаан нилээд оройхон болотор үргэлжэлөө. Залуу hаалишан шэнэ, коммунистическэ ёhоор ажаллаха, ажаhууха, hурахабди гэhэн уялга абаад, зориг дээрээ зориг нэмэжэ тараа.

Энээнhээ хойшо hаалиин гүүртынхид бүри урагшатай hайнаар ажаллажа эхилээ. Долоон жэлэй хоёрдохи жэлдэ Ехэ-Сагаанай гүүртынхид горьтойхон амжалта туйлаа. Эндэхид үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 3072 литр hү hаагаа. Тиихэдэ комсомол басаган Александра Цынгунова үнеэн бүриhөө 3653 литр hү hаажа, ажалай үльгэр жэшээ харуулба. Мүн энэ жэлдэ залуу басаган Александра Цынгунова, дүршэлтэй hаалишад Янжи Гуржапова, Бадма-Хандa Буянтуева гэгшэдтэ «коммунистическэ ажалай ударник» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоhон байна.

Гадна тэрэ жэлынь Совет оронойнгоо ниислэл Москва ошожо, коммунистическэ ажалай бригадануудай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө, мүрысэгшэдэй түрүүшүүлэй Бүхэсоюзна зүблөөндэ хабаадалсаха эрхэ олоо hэн.

—Үргэн уужам Эхэ оронойнгоо заха хизаар бүхэнhөө ерэhэн үетэн залуушуулайнгаа хайшан гээд шэнээр, коммунистическэ ёhоор ажаллаг, ажаhуудаг, hуралсадаг тухайгаа үнэн зүрхэнhөө хөөрэлдэжэ, Никита Сергеевич Хрущевой энэ зүблөөн дээрэ хэлэhэн гайхамшагта үгэнүүдые шагнаха золтой байhандаа туйлай ехэ баяртайб,—гэжэ Александра хөөрэдэг.

МҮНӨӨ долоон жэлэй гурбадахи жэлэй эхилээд байхада Александра Цынгунова ажалдаа бүри оролдосотойгоор хүдэлнэ.

Комсомол басаган Цынгунова байгша ондо өөрынгөө харуулhалжа байhан үнеэн бүриhөө 3500 литр hү hаахаб гэжэ мэдүүлэнхэй. Тиигээд үнгэрэгшэ январь, февраль hарануудта үнеэдэйнгээ үсөөн түрэhэншье hаань, тус бүриhөөнь 400 шахуу литр hү hаагаа. Эдэ үдэрнүүдтэ Александра хэлэhэн үгэдөө хүрэхэ, абаhан уялгаяа дүүргэхын тула урдынхидаал адли үдэр бүри үглөөнэй бүрэнхыhөө эхилээд, үдэшын харанхы болотор эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлжэл байна.

Ц. Балданов.

Хилээмээр дуталдана

Бичурын хониной совхозой Дабаата нютагай ажалшад «эдихэ гэхэдэ талхан үгы, ууха гэхэдэ yhан үгы» гэжэ хэлсэдэг болонхой. hүүлэй үедэ Заганай сельпогой 6-дахи магазинда хилээмэн ходо таhалдана. Хилээмэ абахын тула эндэхи ажалшад 5—6 километрын газарта байhан Шэбэртын сельпо ошохо баатай болоно.

Теэд тэндэхи магазин заримдаа хаалтатай гү, али хүн зон олон байдаг. Жэшээлхэдэ, мартын 19-нэй үдэр иимэ ушар тохёолдоо. Хилээмэ абахын тула Дабаатын 2—3 хүн үглөөгүүр эртэшэг Шэбэртын магазинда ябагаар ошоо. Харин сельмаг энэ үдэр хаалтатай, киоск үдэрэй 12 сагта нээгдэхэ байгаа. Иимэ удаан саг соо хүлеэжэ байхань зоболонтой.

Заганай сельпогой түрүүлэгшэ Мордовская ажалшадые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр таhалгаряагүйгөөр хангаха гэжэ оролдоногүй.

Мүн тус тосхонойхид yhаар дуталдана. Үбэлдөө саhа хайлуулжа, yhан болгодог. Шэбэртын булагhаа машинаар yhа зөөжэ, совхозой мал yhална.

Дээрэ хэлэгдэhэн дутагдал усадхахын тула хэмжээ абахыень гуйнабди.

Ш. Зандраев.

Ниитын зөөри үригшэдтэй хайра гамгүйгөөр тэмсэхэ

Ниитын, гүрэнэй социалистическэ зөөриие нюдэнэй сэсэгыдэ адляар бодожо, хёрхоор хамгаалха, тэрэниие дэбжэлтэ түгэлдэрөөр саашань арьбажуулха, бэхижүүлхэ хэрэгтэ манай орон дотор ходо шухала анхарал хандуулагдадаг, хандуулагдаhааршье.

Совет хүнүүд хаанашье ажаллажа байхадаа, ойроо хүртэшэгүй олоной нангин зөөридэ эзэн ёhоор, гамтайгаар хандаха, тэрэниие шадаал hаа арьбадхан баяжуулхын тулада үнэн зүрхэнhөө оролдохо уялгатай. Энээн тушаа оронойнмнай үндэhэн Хуули—Совет Конституци соо алтан үзэгүүдээр аржыса бэшээтэй. Социализмын арюун залаата үндэhэн соо элдэб этэгээдүүдэй эшээлэн шэбээлхэ ямаршье забhар, шалтагаан огто байхагүй!

Улад зоной дунда ямаршье —hайншье, муушье хүн байдаг гээшэ ааб даа. Бүхы совет эрхэтэдэй эдэбхитэй шударгыгаар ажаллажа байн гэhээ, заримдаа хубишгаа олзо харадаг, нинтын хэрэгтэ хоротой гэмтэ ябадал хэдэг хүдхэ яндан, хойрог нобшо заримашуул үшөөл эндэ тэндэ дайралдадаг. Тиимэшүүлэй тоодо Л. А. Долженко гэдэгые оруулангүй аргагүй. Тэрэмнай нёдондо Витимэй речтрансын складhаа Калларска райпотребобществодо абаашахаяа 22303 түхэригэй архи абаад, тэрэнээ харгыдаа үрижэрхиhэн, оройдоо 4458 түхэригэй архи үлөөhэн байха юм. Гүрэнэй хармаан hэшхэлгүйгөөр hуулиhанайнгаа түлөө Долженко хуулиин ёhоор гэм зэмэсэ сүм амасаа юм.

Зарим предприяти, эмхи зургаануудай харюусалгата хүтэлбэрилэгшэд нинтын зөөриие зоргоороо үригшэдые шангаар хэhээхын орондо, тэдэнэй «хара хэрэгыень» али шадаха аргаараа далдалха, нюуха hэдэлгэ гаргадаг. Яахадаа, ямар ушарhаа тиигэдэг байhыень элирүүлхэдэ, өөhэдөө үсөөн бэшэ ушарта тэдэ хүйхэрнүүдтэй нэгэ амин болоноroo нүхэсэшэнхэй байдаг бшуу.

Тиимэ ушарта тэдэнэй бусайдашаhан хара хэрэг ухамайлан задалхань угаа бэрхэтэй юм. Жэшээлхэдэ, Улан-Удын горпромторгдо 1957 онhоо хойшо хинан шалгагшабухгалтераар хүдэлhэн Боровая гэгшэ үнэ сэн ехэтэй, наймаанда хомор гарадаг эд бараа үбэршэлдэг байба. Нэгжэжэ үзэхэдэ, аяар 15 мянган түхэригэй үнэтэ эд бараан тэрэнэй гэртэнь олдоhон байха юм.

Энэ хадаа имагтал хүтэлбэрилхы зургаануудай кадрнуудые шэлэн олохо, зүбөөр хубаарилан табиха хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандадаг дээрhээл болоно. Тиимэhээ ажал дээрэ хүсэд бээ харуулаагүй, үүргэ зорилгоёо хүсэд ойлгоогүй, эндэ тэндэhээ ерэhэн зайгуул хүнүүд материальна харюусалгатай тушаалда дэбжүүлэгдэнэ бшуу.

Гэтэр зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд хүнүүдтэ хэhэн хүдэлмэриинь зэргээр түлэхын орондо, ямаршье үндэhэ баримтагүй элдэб шалтаг дурдаад, хэмhээ үлүү ехэ мүнгэ түлэдэг байна. П. М. Кельманов гэдэг Тимлюгэй спецуправлениндэ мэдэлтэй Татауровай спецучасток дээрэ начальниигаар хүдэлхэ зуураа, жолоошодто 900 мянга шахуу түхэриг үлүү мүнгэ хуули бусаар түлэhэн байгаа.

Урдань материальна харюусалгатай хүдэлмэридэ байхадаа, гүрэндэ хэдэ мянган түхэригэй үри шэри хэhэнэйнгээ түлөө нэгэтэ бэшэ сүүдлэгдэhэн, ямаршье этигэл найдабригүй хүнүүдые хүтэлбэрилхы тушаалда hөөргэнь дэбжүүлдэг ушар бии. Жэшээлхэдэ, горпромторгын нэгэ магазиние даагша П. С. Голубецкая совет худалдаа наймаанай гуримые бүдүүлигээр эбдэдэг, үнэтэ эд бараа өөрөө ходо үбэршэлдэг байhанайнгаа түлөө Улан-Удэ городой Советскэ районой арадай сүүдэй шиидхэбэреэр худалдаа наймаанда дахин хүдэлхэгүйгөөр эрхэеэ хаhагдаhан байгаа.

Сүүдэй шиидхэбэриhээ горпромторгын хүтэлбэрилэгшэд ямар тобшолол хэhэн байгаа хаб? hанаа амарханаар энээндэ харюусажа болоно:—Ямаршье тобшолол хээгүй. Голубецкая урдань ямар газарта хүдэлдэг hэм—мүнөөшье тэндээ. Хэтэрхэдээ 3 мянга шахуу түхэригэй шухала эд бараа танил талануудтаа арын үүдээр гаргажа, нюусаар худалдаhаниинь hаяхан шалгалтаар элирүүлэгдээ.

Иимэрхүү баримтануудгансаханшье Улан-Удэдэ бэшэ, мүн бэшэшье газарнуудта дайралдадаг. Заиграйн аймагай Доодо-Элхиин сельподо түбэй складые даадаг Цынгуев хуурмаг фактурануудые зохёожо, тэндэхи хүтэлбэрилэгшэдэйнгээ нюдэ далдалаад, аяар 88096 түхэригэй үри шэри хэжэрхёо. Хэн гэгшэб энэмнай? Арбан жэлэй саада тээ гүрэнэй 30000 гаран түхэриг зоргоороо үриhэнэйнгээ түлөө хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаhан хулгайшан!

Иимэрхүү гэмтэ нюурнууд бэшэшье аймаг, нютагуудта яhала бии. Тэдэнэй гэмтэ хэрэгыень үндэhөөрнь угзар татажа, эсэслэн усадхаха хэрэгтэ олонитын зүгhөө хиналта, шалгалта тогтоохо шухала.

Коммунистическэ үзэл бодолой хүсэтэ нүлөөе худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда үргэн дэлисэтэйгээр нэбтэрүүлжэ, тэдэниие ушар ёhо мэдэхээр, даалгагдаhан ажалдаа харюусалгатай байхаар хүмүүжүүлхэ гээшэ айхабтар шухала хэрэг болоно.

А. Хамаганов, БурАССР-эй Верховно сүүдэй гэшүүн.

ЛЕСПРОМХОЗОЙ ЭЛЕКТРОСТАНЦИДА

Бичурын аймагай Шанага нютагта хүдэлмэришэдэй шинэ хон байгуулагдажа, Эзриин леспромхоз эндэ зөөжэ эхилээ. Пётанино гэжэ нэрэтэй тус тосхондо шэнэ электростанция ригдаа. Тэндэнь «СК-250» маркын хоёр ехэ локомобиль тодхоно. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (баруун гарhаа) механик Анатолий Широких, электрист Н. Ильин, барилгашадай бригадир А. Кашин гэгшэд тус станцигын чертёж хаража байна. Б. ДАНИЕВАЙ фото.

Үдэ голойнгоо харьялхын урда тээ

Үдэр үнгэрхэ тума элдин хабарай игаабари дулаахан үдэрнүүд олошоржо, газар дайдын саhан, гол горходой снидэм хүхэ мүльhэн хайлажа эхилэнхэй.

Эгээл мүнөө үедэ Улан-Удын модоной заводой модо урадхуулгын участогта бурьялма ажалай хаhа ерэнхэй. Үдэ гол ута гэгшын үбэлэй нойрhоо hаял hэрихэ hанаатай, үдэ багта захаараа хайлажа, халуухан уурал бааюулна... Иигээл лэ, уданшьегүй үерлэн урдаха сагынь дүтэлөө ха. Тиимэhээл тус участогай коллектив модо урадхуулгада бэлдэхэ хүдэлмэридөө бүхы хүсэ шадалаа шэглүүлжэ байнхай.

Байгша ондо эндэхид 445 мянган кубометр модо урадхуулха түсэбтэй. Энээнэйнь 170 мянган кубометрынь механизированнэ шэлэй завод, гортоп, лесстройторг, «Бурстройтрест», 154-дэхи барилгын трест, мүн городой бусад олон предприятинуудта эльгээгдэхэ юм.

Мүнөө Үдын бассейнын модо урадхуулгын болон мастерска участогуудта бэлэдхэлэй хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа захалаа. Модо урадхуулагшад эрье шадарай бүхэлэлгын хүдэлмэри 80 процентhээ дээшэ дүүргээд байна.

Модо урадхуулгын 5-дахи километрын рейдовэ участогай (мастерынь Дульский) коллектив оролдосотой hайнаар ажаллажа, бэлэдхэлэйнгээ хүдэлмэриин графигhаа нилээд түрүүлжэ ябаhаар. Жэшээлхэдэ, сезонно түсэбэй ёhоор гол урасхал руу модо шидэлэн залаха 4000 метр урдаа боон бариха байгаа ба рэнээ 6000 метр утатаа гоод байнхай. Тиихэдэ ёhоор эрье шадарай 50 процентаа зайда бүхэлэлгын хүдэлмэри хэхэ байhан аад, харин бүрын зайда хээд байна.

Мастер Лебедевэй хүрилдэг коллектив шулуун бургааhа мүшэрөөр ажаллаа даамба 1000 гаран процентаа зайда баряа. Гадна Үдэ голой эрье шадарай бүртаг бүрэн сэбэрлэжэ эхилэнхэй.

Үдэ голой адагта мастер Корчугановай хүрилдэг бригадынхид мүнөө бэлэдхэлэй ехэхэн хүдэлмэри хэжэ, ажал хүдэлмэриэрилтэ ехэтэйгээр хаhалдана.

Эдэ участогуудай Петров, Александр Плотников, Яков Сантев, Карп Зотов болон бусад коммунистическэ хүтэлбэрилдэг бригадууд эдэбхи үүсхэл гаргажа, ажалаараа суурханад.

Тус участогай хүдэлмэшэд түрэл партиингаа XXII съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаа. Оной модо урадхуулгын болон лэдхэлэй хүдэлмэри ажалаа 25-да, Үдэ голоор модо урадхуулгаяа 10 үдэрөөр түрүүлжэ, октябриин 5-да сүм дүүргэhэн социалистическэ хүндэтэ нуудые абанхай. Энээнэй зорилгоо соонь гүйсэд дүүргэжэ, рилго урдаа табяад, үлэмжэ хүдэртэ улам эршэмтэй ажаллажа байнад.

А. Дорж.

Токарь эхэнэрэй оролдолго

1945 ондо, үшөө залуухан басаган ябахадаа, Лидия Сергеевна «Механлит» заводой үүдэ эгээн түрүүшынхээ татажа ороо hэн. Тэрэ гэhээр 15 жэл үнгэрөө. Арбан табан жэл соо токарёор ажаллаха зуураа, Лидия Шайтанова оролдолгоо бэрхэ хүдэлмэришэй бэлэдхэнаа харуулжа шадаа. Тэрэмнай түрэл партиин XXII съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаа. Үдэр бүхэндэ даалгаваа үлүүлэн дүүргэнэ.

Е. Эйдукайте.

Улан-Удын hооhо угаалгын фабрикын барилга дээрэ «Монтаж» трестын хабсаргагшад Леонид Макарычев, Анатолий Терентьев гэгшэд hайнаар хүдэлмэрилжэ, КПСС-эй XXII съездын хүндэлэлдэ ябаhан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Зураг дээрэ (гарhаа) Л. Макарычев, А. Терентьев гэгшэд фабрикын гол түхеэрэлгын хабсаралга дээрэ хүдэлмэрилжэ байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Ажахын тоосоондо ороһон бригадада

Шэнэ арга хэзээдэшье булюу

☆

(Хориин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон С. Х. Холхоровой хөөрөөнһөө)

☆ ☆

ирһан юумэ хододоо гүй, хэзээ нэгэ сагта ргэхэ баатай юм. Зүнэ юумэн хэзээдэшье алишье талаараа һайн ал!.. Ямаршье арсалйхагүйл. Шэнэ гуримда жаллажа байһан хохөөрэлдөөе Улан-Удэ болоһон зүблөөн дээрэ ка байхада баярлахаарлгаа һэн.

алан, таряалангай гажа абаад, трактор босад зэр зэмсэгүүдтэй ажаллажа байхада урье байнгүй яахаб. худэлхэдөө харууһалйдаг малдаа тэжээл элбэлдэжэ абахые оролье гээшэбди. Харин урмар һэм? Энээнһээ урда удтэ малда тэжээл баэлдэгдэжэ, үбһэ тэжээбаарилгын болоходо, хобардам хүрэхөөр үбһэ, о үгтэдэггүй байгаа. аа хурьгадта эдюулхэ үбһэн сомогдожо абтаха. Мүн 35 гектар полидо зелёнко тарижа, 600 центнер тэжээл бэлдэхэбди.

Тиигэжэ үбһэ тэжээл хонидтоо бардам хүрэхөөр бэлдэжэ абаад байхадаал, үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэхэ, хонидоо тобир тарган зандань ондо оруулха аргатай болохобди.

Тарган хонидой түлнүүдшье дорюун, өөдэргэн байдаг. Тиимэһээ бардам үбһэ тэжээл бэлдэхынгээ хажуугаар, манай бригадынхид зун, намартаа хонидоо һайса бэлшээн таргалуулжа, тамирыень үбэлэй үедэ хүдэлгэхэгүйн, харууһа, эдеэлүүлгые һайжаруулхын хойноһоо оролдохо болонобди.

Бригададамнай бүхыдөө 1190 эхэ хони, 250 түлгэ даалгаганхай. Үбэлжэлгэ эмхитэйгээр үнгэргэжэ байнабди. Хониднай тобир тарган. Январь һараһаа эхилээд, 900-гаад хурьган абтаа. Хурьгалһан хонидтоо үдэртэ 600—600 грамм үбһэ, 100 грамм талха тарянай зүйл, зелёнко үгэнэбди. Хурьгадта һайхан үбһэнһөө гадна, минеральна тэжээл үгтэнэ. Хөө, дабһа, гурил гэхэ мэтэ хобоонууд соогуур табигдадаг. Үбэлэй үедэ түрэһэн хурьгад гарзада ороогүй, тобир дорюунаар түлжүүлэгдэжэ байнхай.

Нёдондо хониднай искусственна аргаар үрэжүүлэгдээ һэн. Тиигэжэ эхэ хонид һубайрнагүй. Нарин ноохотой, үүлтэртэ хусануудай үрөөр хонид үрэжүүлэгдэнэ. Мүнөө жэлдэ эхэ хонидойнгоо хэдэн зуугаадыень хэнзэлүүлхэбди. Техник-үрэжүүлэгшээр бригадымнай түрүү хонишодой нэгэн Чимитма Цыренжапова ажаллаха юм.

Байгша ондо бригадымнай хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ хурьга, хонин бүриин 3 килограмм нооһо хайшалха зорилготой. КПСС-эй XXII съездые үгтуулан, социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, жэлэйнгээ үялгануудые амжалтатайгаар бэелүүлжэ, абтаха нооһо, мяханай үнэ сэнгые горьтой химдаруулха хүсэлэнтэйбди.

Кукурузашаднай хүршэдөө айлшалба

Март һарын эхеэр республикын суута кукурузашад Б. Б. Галданов, Д. Ж. Жанаев, Бичурын аймагай агроном нүхэр Аюшеев гэгшэд хани хүршэ Монгол Арадай Республикын уряалаар ошожо, кукуруза яажа тариха, ургуулха тухай дүй дүршэлөө андалдан абалсаа. Юрэнхыдөө таряан ажал тэндэ тон һаяханай эрхилэгдэжэ байнхай. Баһа «таряалангай хатан» — кукурузашье нёдондонойл тарижа эхилээ.

Монголдо кукуруза еҳээр таридаг болохо гээшэ шухала удхатай. Юуб гэхэдэ, хүдөө ажахынь гол шэглэл мал ажал ха юм. Тиигээдшье газар дайдань аргагүй үргэн элдин, үрэжэлтэй атар даа.

Бүгэдэ Найрамдаха Монгол Арадай түрүүшын гүрэнэй нэгэдэл болохо «Жаргаланта» хүрэжэ, тэндэхи хүдэлмэришэдтэйнь уулзаа, ажал хүдэлмэритэйнь һайса танилсаа.

Энэ «Жаргаланта» гэжэ гүрэнэй ажахы 30 гара мянган хонитой, 20 мянган га таряалантай юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ 200 гектар кукуруза шэнэ, залууг газарта тариһаниинь 1,5—1,7 метр үндэртэй болоо һэн. Мүнөө жэл тус нэгэдэл 200—300 га кукуруза тариха түсэбтэй. Энэ ургамал яажа таридаг, ургуулдаг тухайгаа бодото байдал дээрэнь манай кукурузашад харуулжа үгөө. Тус семинар 15 хоногой туршада үргэлжэлжэ, тэндэ «Жаргаланта» ажахын 200 гаран гэшүүд хабаадалсаба.

Б. Цыренов.

Ц.-Б. БАДМАЕВ

Эбэрээ ургаһан эшэгээдэй

Эбэрээ ургажа эхилбэ
манай Шаргаадай.
Эбэршье гэжэ даа,
өөдэгүй борхигор
юумэнүүд даа.
Тэдэнь тиигэһээр
һэмээхэн бултай
бултайһаар,
Тэс байса
юу хээ мүргөөд абадаг
болобол даа.
Хүршын басагахан
бархираад ерэбэ тугаархан.
—«Хайшан гээбши?»
— «Намайе мүргөө
Шаргаадай!»
Арай ябаһан
үбгэд хүгшэдтэ,
үхибүүдтэ
Амар заяа
үзүүлхээ болиһон ямаадай.
Оромоо табина,
шэхэнэй дарамта маарана,
Огород һандаан,
капуста, үгэрсэ зулгаана.
Үхибүүдтэл адли,
Шаргаадай һурагша
гээшэ һаа,
Үнил түргэн
үлдүүлһэн байха һэн
һургуулиһаа.
Хюрөө бариһан
Согто дархан
үсэгэлдэр
Хүлһөөнь шүүрэн
зайдалба эшэгээдэйе
үрсэгэнтэр.
Шашхуулан баряад,
олоной хүхюун энеэлдээн
доро
Шаргаадайн эбэр
таһа тайраба тэрэ доронь.
Һүрэдэг, харайдаг,
тоомоо таһардаг алдартай,
Һүрхэй эшэгэмнай
һуулхэнээ мүнөө
хабшанхай.
Хоёр эбэрнай
үгы ха юм даа —
мухар.
Һайса энээнии
ойлгожо абаарай,
тоомгүй Дугар.

Молдавийн ССР. Вулканештскэ районой «Гигант» гэжэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд хабарайнгаа тарилгын хүдэлмэри республика соогоо эгээн түрүүлэн эхилээ. Механизаторнууд һайрамай уһа тогтоохоёо ехээр яарана. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Гигант» гэжэ колхоздо намарай таряа борнойлогдожо байна.

ТАСС-эй фотохроника.

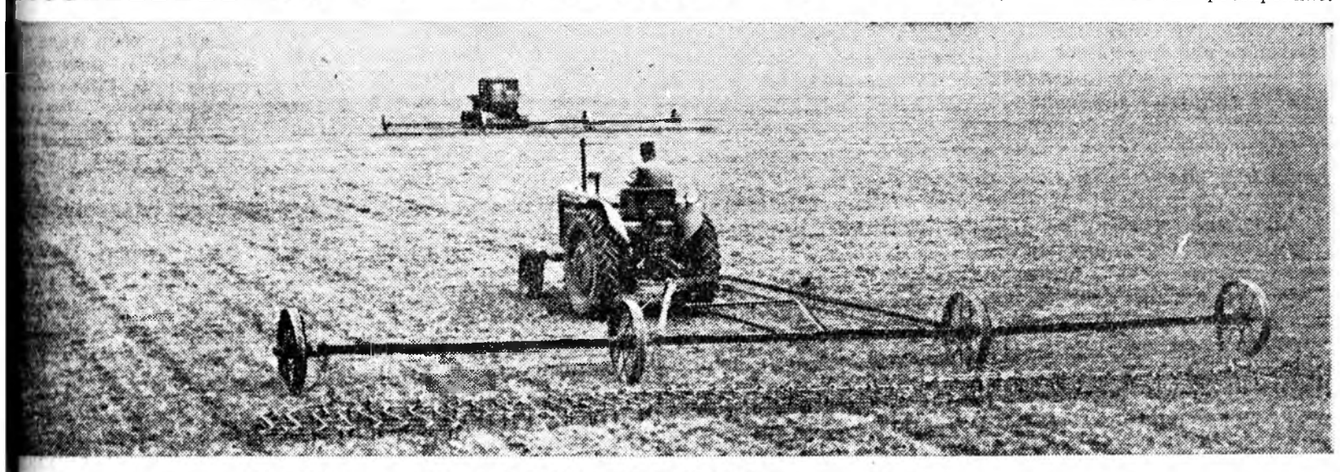

„АЛТАН АВДАРАЙ“ ЭЗЭШ

Хабарай наран Мундаргануудай саагуур хоргодобо. Саһан дэнзэтэ Саянай орьйнууд хюрөөгэй шүдэнүүдтэл харагдана...

Бидэ совхозой конторонһоо гаражаа, Жэмһэгэй библиотекэ тээшэ алхалбабди. Үүдэнэйнь гэшхүүртэ дүтэлжэ ерэхэдэмнай, томо гэгшын суургаа харагдаба. Үүдэн дээрэнь «4 сагһаа 5 саг болотор забһарлал» гэһэн гаршаг хадаатай. Теэд сагаа харахадамнай 6 болохёё байба.

— Үгы, совхозойхид библиотекэеэ һаяхан магтаа һэмнай. Байза, үүдэеэ суургалаад ябашадаг ямар амитан хаб? — гэжэ гайхан тагнан байтарнай, нэгэ хүн сомсоведһээ гарамсаараа.

— «Библиотекарь манайда һуунна» — гэжэрхибэ.

Сомоной секретариин таһаг соо ороходомнай, саарһа, шоото бариһан хүнүүд ехэл сүлөөгүй хэбэртэй, тэдэнэй дунда манай бэдэрһэн библиотекарь нүхэр Тонтоева һуулсана. Нүхэр Тонтоевааһаа «Юундэ библиотекэтнай суургатайб?» гэжэ асуухадамнай, үргэн столой саана зөөлэхэн һандали дээрэ лаб һуугааша, эхэнэрые шарайшалан:

— Сомоной секретарь намайе дуудажа асараад, хүн зоной тоо, малай толгой тоололсуулжа байнал даа, — гэжэ харюусаба.

— Ирина Лопсоновна, совхозой ажалшад танай библиотекые магтана һэш, тиимэһээ библиотекээ харуулжа, ажал тухайгаа хөөрэжэ үгыт даа, — гэхэдэмнай:

— Хүнэй гайхамаар юумэн үгыл даа, — гэжэ нүхэр Тонтоева даруу янзаар харюусаба.

...Библиотекын боһого алхажа, уншалгын таһаг соо ороһон хүн бүхэнэй гайхахаар лэ: таһагай бүхы дүрбэн хана болон булангууд шалаһаа үһэйдэ хүрэтэр гоёор шэмэглээтэй.

Зүүн ханадань хадаатай «Совхозой суута хүнүүд» гэһэн стенд соо эрхим ажалаараа суурхуулһан хори гаран түрүүшүүлэй фото-зурагууд харуулагданхай. Жэшээнь, - һаалишан Мария Бальжировна Якшеева, кукурузашан Бальжин Шабагаевич Патахинов, трактурист-уралан нарижуулагша Жамса Ангаев, шофер Доржо Тыгшеев, малшан Цыретор Лопсонович Бандеев болон бэшэшье түрүүшүүлэй фото-зурагууд доогуур тэдэнэй ажал хэрэг тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэгдэнэ.

«Кукурузашанай буланда» совхозой суута кукурузашан нүхэр Патахиновай гектар бүхэнһөө дунда зэргээр 318 центнер шэлэгдэмэл 12 га талмайһаа гектарай 724 центнер ногоон набша ургуулһан тухай тодорхойгоор хэлэгдэнэ. Хажуудань потолоогто хүрэмэ 3 метр кукурузын боолто табяатай.

Баруун ханадань: «Манай совхоз 1960 ондо хэды шэнээн хүдөө ажахын продукци гаргааб» гэһэн стенддэ 1959 оной дүнгүүдтэй сасуулагдана.

Жэшээнь, 1959 ондо 2540 центнер мяха, 8858 центнер һү худалдаһан байбал, 1960 ондо 3230 центнер мяха, 12237 центнер һү худалдаа гэхэ мэтээр харуулагдана.

Урда ханадань таряан ажалай стенд бүришье гоёор шэмэглэгдэнхэй. Үндэр ургасын түлөө тэмсэгшэд тухай хэлэгдэнэ. Жэшээнь, совхозой нэгэдэхи отделениин таряашад Сагаан Хошуун гэжэ участогта гектар бүриһөө 24 центнер шэниисэ хуряажа абаһан юм. Һамар шэнги алтан шара шэниисын ороһон тэндэнь харагдана.

Иигэжэ уншалгын таһаг соо ороһон гарангүй, совхозой олон һалбарита ажалтай гүйсэд танилсажа боломорр. Тиихэдэ Ирина Лопсоновнаһаа ойлгогдоогүй юумэн тухай асуугаа хадатнай, экскурсовод шэнги, түрүү хүнүүд тухай тодорхойгоор зугаалаад үгэхэл.

Нүхэр Тонтоева урдань олон жэлдэ багшалһан намтартай, теэд мүнөө Жэмһэгэй библиотекэдэ ажаллана.

— Ирина Лопсоновна, багшынгаа ажал юундэ орхёо һэмта, али шэнэ ажалтнай хүнгэн гү? — гэжэ һонирхоходомнай, Ирина Лопсоновна сэдьхэлээ худэлһэндэл, гүнзэгыгөөр һаа алдан хөөрэжэ эхилээ һэн.

— Багша тухай дурдахадатнай зүрхэмни сохилшонол, аяар арба гаран жэлдэ үхибүүдэй дунда ажаллахадаа, тэдэнэй шуурянда дадашоо ха юмбиб. Библиотекариин ажалда дурлаһандаал багшалгаяа орхёолби. Һургуулида ажаллахадаа, багшын ажалһаа хүшэр хүндэ ажал үгы гэжэ һанагша бэлэйб, харин мүнөө тиигэжэ һанадагаа буруушаанаб. Ажалые хүндэ хүнгэн гэжэ илгадаг хүнүүдые зүбшөөнэгүйб. Ямаршье ажалда дуралаха ба оролдолго гаргаха хэрэгтэй ха юм.

Тиихэдэ зарим хүнүүд библиотекариин ажалые тон хүнгэн гэжэ тоолодог байха. Үнэн дээрээ тиимэ бэшэ ааб даа. Коммунизмын байшангай байгуулагдажа байгаа үедэ соёл болбосоролой худэлмэрилэгшэдэй урда тон харюусалгатай зорилгонууд табигдана бшуу.

Жэшээ бэдэржэ холошье ошонгүй, манай Жэмһэг тосхониие абаад харыт. Хүн зоной һуудал байдал жэлһээ жэлдэ улам һайжарна. Гурба-дүрбэн жэл соо зуугаад гаран шэнэ гэрнүүд баригдаа, тиихэдэ больница, хүүгэдэй сад, соёлой гуламтанууд эмхидхэгдээ бшуу. Ажабайдалайнгаа һайжархада, оньһон аргаар ажалаа бүтээдэг болоходоо, хүнүүд сүлөө сагаа культурнаар үнгэргэдэг болоо. Хүнүүдэй эрилтэ үдэрһөө үдэртэ ургажа байдагынь элитэ. Жэшээнь, 3—4 жэлэй саанахана оройдоо 200 шахуу хүн библиотекын уншагшад байбал, мүнөө мянгаад шахуу болоол! Уншагшадай дунда 60—70 наһатай, буурал сагаан толгойтой үбгэд, хүгшэдшье биил даа. Жэшээнь, пенсионер Х. Аюшеев һүүлэй үедэ Ч. Цыдендамбаевай «Банзарай хубуун Доржо», М. Шолоховой «Шэнэ газар хахалагдаа» гэдэг шэнэ номуудые энэ үнэгэрһэн жэл соо уншла.

Уншагшадые бүри һайнаар хангахын тула нүүдэл библиотека эмхидхэгдэбди. Ниитын ном зөөгшэд холын малшадта долоон хоног бүри ошодог гуримтай юм. Тэдэнэй дундаһаа комсомолшуud Л. Моглоева, Б. Хамаганов болон малшан Ш Ж. Булгутова гэгшэд шалгарна. Жэмһэг тосхон Саянай совхозой түб боложо, һүүлэй үедэ угаа түргөөр ургаа юм. Тиимэ дээрэһээ библиотекэһээ холо һуудаг зарим хүгшэн гү, али инвалид хүнүүдэй гэртэнь ошожо, номынь һэлгэдэг болонхойбди.

— Ирина Лопсоновна, республикын культурын худэлмэрилэгшэдэй 2 съездые үгтуулан, ямар худэлмэри ябуулжа байнабта? — гэжэ һонирхобобди.

— Мухаршэбэрэй аймагай худөөгэй интеллигенци тон һайшаамаар үүсхэл гаргаа. Манай тосхоной интеллигенци бүхы худэлмэреэ ажал, байдалтай нягта холбоотойгоор ябуулжа, элдэб темээр лекци, элидхэлнүүдые клуб, фермэ, отара бүхэндэ саг үргэлжэ үнгэргэхэ, айл бүхэниие өөрын библиотекэтэй болгохо, түрүү хүнүүдэй дүй дүршэлые совхозой худэлмэришэдэй дунда дэлгэрүүлхэ гэхэ мэтын зорилго тавьяад, тэрэнээ бэелүүлхын түлөө абьяас ехэтэйгээр ажаллажа эхилээ, — гэжэ нүхэр Тонтоева омогорхон хөөрэнэ.

Иигэжэ хөөрэлдөөгөө дүүргэхэтэймнай зэргэ, тэндэ хүлеэжэ байһан һургуулиин хэдэн үхибүүд:

— Ирина Лопсоновна, бидэ танда туһалхала ерээбди, юу хэхэмнайб, — гэжэ хандана.

Ирина Лопсоновна ходоо энеэбхилэн ябадаг илдамхан нюдөөрөө тэдээн тээшэ урин зөөлэхэнөөр харан:

— Хэхэ ажал байхал даа, мүнөө «Түрэлхидэй булан» гэһэн стенд шэмэн гоёохобди гэһэн бэеэрээ, хүн бүхэндэ даабари үгэнэ.

Үхибүүдтэй иигэжэ ажаллажа байхыень Ирина Лопсоновнае хараходаа, багша гээшэмнай хаанашье ябахадаа, багшынгаа абари зан алдадаггүй байна гэһэн һанал эзэлүүдгүй түрөө бэлэй.

Д. Ошоров.

Түнхэн.

Амтан жэмэс ургуулагшад

Кяхтын аймагай Ульзуйтын эхин һургуулида һурагшадые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ талаар еҳэхэн худэлмэри хэгдэнэ. Нэн түрүүн һургуулиин сад абаад үзэе. Тэрэ 2,5 га талмай эзэлдэг. 400 эшэ вишни, 500 яблони-ранеткэнүүд, 30 һөөг смородина, 18 томо үрэтэй яблонинууд, 0,15 га газарта малина тэндэ бии. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 1960 оной хабар энэ садые һургуулидаа бэлэглэһэн юм. Үнгэрэгшэ зун һурагшад багшанарайнгаа хүтэлбэри доро ажаллажа, ажал худэлмэридэ нилээдхэн дүй дүршэлтэй болоо гээшэ. Тэрэнһээ гадна, үхибүүд 0,5 га газарта сахарай свёкло ургуулжа, гүрэндөө тушааһан байна.

Түрүүшын жэлэй дүн тиимэшье һайн бэшэ һэн. Юундэб гэхэдэ, сад харууһалха, свёкло ургуулха гээшэ һурагшад болон багшанарта шэнэ хэрэг байгаа, мүн зэр зэбсэгшье дуталдадаг бэлэй. Гэбэшье һурагшад худэлмэриин дүй дүршэлтэй болохоһоо гадна, 9 мянгаад түхэригэй олзо һургуулидаа оруулжа шадаһан байна. Һургуули энэ мүнгөөрөө үхибүүдые халуун эдеэгээр хангахаһаа гадна, һуралсалай хэрэгсэлнүүдые, олон номуудые худалдан абаха аргатай болоһон юм.

Һурагшад 1961 ондо садайнгаа олзые 15 мянган түхэриг болгохо зориг той. Мүнөөнһөө бэлэдхэлэй худэлмэри ябуулжа эхилэнхэй.

Ж. Цыдыпов,
һургуулиин багша.

Түнзэгы гээгдэлдэ оронхой

орожо ябахадаа, машинагыдаа эбдэржэ, һааташоо ихэдэ бензин дамжуулдаг зад соргын гэмтэһэниие йдаа: «тэжээл хоол та малтнайшье тулижа байаал даа, ноёхоноорхин» — амжа үгэһэн жолоошо хүгтэйхэнээр шоглон хэлээ ршье үнэн дээрээ айхабайба.

УЛЭН ТУРАНХА ҮБЭЛЖЭЛГЭ

ъездын нэрэмжэтэ колон) байгша оной бүхэли ара соо гүрэндэ нэгэшье мяха тушаагаагүй. «Малайл даа» гэзд түрүүлэгЦыдыпов маһалзан, энэ урдаа хуяг шэнгеэр бариой түбтэ байдаг һү һаалиин фермэ гү, али Мэнгэйч ожо, һаалишадтай хөө, баһал: «һүн гаранагүйл дай һолоомоор лэ байна. йхан гэжэ 2—2,5 литр » — гэзд гэмэрэлдэхэ

хүрэхэдөө, налшагар хашаа соо 300-гаад хо үдэр дунда хаалтатай йхан харабабди. Ехэл ургэн туруу ниилүүлшэһэн, амитад, нэгэниинь хаэрьелдэн гэхэдээ, харанай халбайгаад унашаба. үлгэнүүдые бэлшээридэ агүй. Бэеэ арай гэжэ юм. Урдань Бабасан Цыхаража байһан юм. Гурсоо зуугаад толгой үхүүлээ һэн, — гэжэ залуу хонишон Дондок Бадмаев гомдоно.

Удаань лаблахадамнай, хонишон ябаһан Цыбикдоржиев ажал хэхэ абьяасгүй аад, архи уухадаа шадамар хүн байшоо. Жэшээнь, сагаалганай үеэр хамаг хонидоо хаажархёод, 11 час болотор архидаһан, баһа Хон Чулуута ошожо, артелиин эрхим хонишон Дамдин Цоктоевто халдаһан, салшаһан һурагтай.

Түхэмэй отаранууд баһал иимэрхүү байдалтай.

Энэ үбэлэй нюрганда бүхы колхёз тодор малай хүсэ шадал, ашаг шэмэ хараа байса доошолхоһоо гадна, 24 толгой эбэртэ мал, 408 толгой хонид гарзалһан байна. Тэрэ тоодо гансахан март һара соо 46 хонин, 4 толгой эбэртэ мал үхөө.

Иимэ хүшэр хүндэ байдал, үхэр малай үхэл имагтал үбһэ тэжээлэй дутамаг дээрэһээ тохёолдожо эхилээ юм. Мүнөө тэндэ хүхэ ногоон дээрэ гаратараа хүрэхэ тэжээл байхагүй.

«Нёдондо ган гасуур болоод, иигэшоообди. Гансал манай эндэ хура бороо ороогүй юм агша» — гэзд түрүүлэгшэ Цыдыповэй тэнгэри өөдэ шэртэн, үгэлэн домоглон байһаниие һаная. Тэнгэри өөдэ шэртэнхаар, колхозой правлениинхид өөһэд тухайдаал бодожо үзөө һаань холо дээрэ һэн хаш. Зүгөөр ямаршье ган гасуур жэлдэ ноёхонойхид адууһа малаа үбһэ тэжээлээр хүсэд хангахаргарга боломжотойл.

КУКУРУЗА, КУКУРУЗА, ҮШӨӨ ДАХИН КУКУРУЗА

Нёдондо жэл Цоором гэжэ газарта харууһалга, үтэгжүүлгын хэды муу байбашье, 37 гектар дээрэһээ гектар бүриин 300 центнер кукурузын эшэ набшаһа хуряагдаһан байна. Энэнь уһалууриин лэ хүсөөр туйлагдаһан юм. Тиихэдэ Залаа, Хүрэлдэйдэ кукуруза уһалагдадаггүй поли дээрэ таригдаһан, ямаршье харууһалга хэгдээгүй дээрэһээ гектар бүриин миил 30 центнер ургаса абтаһан байха юм. Тэрэниие Хёлго, Сүхэ мүрэнүүдэй эрье зубшуулан тарижа, канава һубаг татажа гү, али колхоздо бии байһан насосуудаар уһа бүлэн гаргажа уһалаа һаа, заашье гандахагүй байһаниинь мэдээжэ.

Теэд мүнөөшье жэлдэ кукурузые тоохогүй ябадал гарана. Колхоз хэрбээ нёдондо жэл 446 гектарта кукуруза тариһан байгаа һаа, мүнөө жэл ороойдоол 300 гектар түсэблэһэн байгаа бшуу. Залуу кукурузашан С. Русанов иигэжэ хөөрэнэ:

— Би Цацаев Владимиртай суутаа худэлдэг хүм. Һая болотор хоюулхаһаа ажаллаабди. Хүрэһэн шэбхэ лоомдожо зөөгөөбди. Өөһэдөө трактортайбди. Тэрэнээ һайнаар ашаглахын тула колхозһоо хүниие эреэдшье туршаа һэмди. Теэд манай гүйлта бүтээгүй. Участок дээрэ үшөө 2600 тонно зөөхэ ёһотойбди. Дээрээ ортожол байнабди, — гэзд залуу хүбүүн урмагүйхэнөөр зугаална.

Һаяхан кукурузын поли дээрэ наг шэбхэ таргалгаар үнгэргэгдэһэн воскресник абажа үзэе. Хон Чулуутада 14 хүн Залааһаа ерэхэ аад, үдын тэн болотор нобшороо. «Хүрзэнүүдые суглуулжа ябаһаар лэ һаатаабди» — гэзд бригадирань убайгүйгөөр хөөрэхэ юм.

Тэрэшэлэн Мэнгэйдэ зоотехникучётчик М. Б. Барадиев-Михайлов гэдэг кукурузын воскреснигтэ гарахын орондо, гүүртын үхэршэн Бадма Цырендондоповые, хонишон Бадма Дондоповые абаад лэ, умсынгөө гэрэй мэдо бэлэдхэхээ гарашоо.

Кукуруза гэхэдэ Ноёхондо иимээр лэ хандадаг заншалтайнууд. Мүнөөшье юун гээшэб! Анхарал һайса табигдадаг һаань, таряалан дээрэ жэшээгүй ехэ ажал худэлмэри хэгдэһэн байха бэлэй.

Гол мүрэнүүдээ зубшуулан, кукуруза ехээр тарижа, ургуулжа шадаал һаа, колхоз ган гасуурай бэрхэшээл үзэхэгүй һэн, үбэл хабарай үедэшье үхэр малынь үргүүлхэ, үхэхэ туйлдаа хүрэхэгүй һэн.

ГАХАЙН МЯХАНАЙ АМТАТАЙШЬЕ ҺАА...

Гахай үсхэбэрилгэ тушаа эндэ анхарал огто табигданагүй. Колхозой түб шадархи гахайн фермэ ерэхэдэмнай, Т. Е. Хомяков, В. Н. Рудых гэгшэд тэжээл буйлуулдаг кухниин пеэшэн түлижэ байбад. Хүнһөө байха гахайншье амидашахаар шороб гашуун утаан бүхы байра соонь тунашанхай.

— Пеэшэнэймнай хоолой муудашоо юм. Үбэлэй сагта уурал утаан хоёр хамтархадаа, байшагүй болошодог... Гахайнуудта эдюулхэ уһа худаг соohоо хүнэгөөр удхажа абадагби. Мүн лэ насосгүй дээрэһээ кормозапарнигнай худэлнэгүй. — гэзд гахайшан Хомяков мэдүүлнэ. Байра соогуурнь ябажа үзэхэдэ, абаха танаггүй муухай, зүдэрүү. Хүхэ сэбдэг, мульһэ шабар.

— Хэбтэринень үдэр бүри һэлгээшье һаамнай, иимэл болошодог юм. Эндэмнай дүүжэн харгы, механизм гэхэһээ байтагай, нашинлхашье шэрэжэ гаргаха аргагүй юмэл даа, — гэзд залгалаа байһан хананууудые сүмэ сохижо гаргаһан онигор бишыхан, хэдэн дабхар үүдэнүүд тээшэ заана.

Байрань таарамжагүй, үйтан хүйтэн дээрэһээ түхэреэн жэл соо гахайнуудһаа түл абаха аргагүй. Март, апрель һарануудтал поршоонхо абтажа эхилнэ.

Байраяа үргэдхэн заһабарилха, дүүжэн харгытай болгохо, шэнэ байра бариха тухай түрүүлэгшэдэ шэхэнэйнь шинр болотор хэлэгдэһэн байбашье, мүнөө хүрэтэр ямаршье хэмжээ абтаадүй байһаар.

Мяха тушаалгада бодо гахайнуудаа барагсаан хюдажа тушаагаад, толгойн тоо амарханаар хүсөөхын тула колхозой «ноёд», нэрлэбэл, түрүүлэгшэ Цыдыпов түрүүтэй, нёдондо хабар Бичурын, Кяхтын, Мухаршэбэрэй аймагуудаар ябажа 64 мянган түхэригтэ 268 поршоонхонуудые худалдажа абаһан юм ха. Тэдэнь танигдаагүй тахал үбшэнтэй байжа, 430 толгой гахай гансата үхэһэн, тиигэжэ колхозой ажахыдаа 500 мянган түхэригэй гарза хохидол ушаруулагдаһан байгаа. Иигэжэ «амараа хараад, амитаниие зобоогшод» харюусалгада огто хабаадуулагдангүй орхигдошоо. Мүнөө ороойдоол 210 толгой гахай тоологдодог. Харин тиихэдэ 2500 гектарта орооһо таряан таригдана бшуу. Колхозой 200-гаад бэшэ, харин 2 мянгаад толгой гахай баряа һаань, гайхалгүй һэн. Тиигээ һаа, түхэреэн жэл соогоо гүрэндэ тарган мяха тушааха, январь, февраль гарахадашье хоohон альгаяа дэлгээд һуухагүй, олзо доходшье ехээр оруулжа байха бэлэй.

ТАРИЛГАДА БЭЛЭДХЭЛ ҺААТАНА

Хабарай наран үдэр ерэхэ тудам хабатай дулааналр шаража, тарилга хэхэ сагай газаа ороһониие һанууна. Теэд ноёхонойхид баһал яаранагүй. Тэндэ мүнөө 18 тракторай 14-ниинь заһабарилагданхай.

— Үнил дүүргэхэ һэмди. Теэд нобшомнай барагданагүйл даа. Запчастьнуудые асарха гэхэдэмнай түрүүлэгшэ машина үгэнэгүй. Нэгэ трактортамнай радиаторай гол үгы. Тэрэнь Селендумада бии юм гэлсэгшэ. Нүгөөдэмнай баһал хэдэн частьнуудаар дутамаг тула хабсаргаха аргагүй болоод хэбтэнэ. Бусад ноёр трактортамнай тоһо бүлэдэг насосой шерстерняннууд болон бусад хэрэгсэлнүүд хэрэгтэй. Нэгэнэймнай мотор Сэлэнгын РТС-тэ аяар үнгэрөөшэ жэл тушаагдажа, капитальна заһабарилгада ороһон юм. Теэд асарха болоходоо, баһал машина байхагүй, — гэзд колхозой ахалагша инженер нүхэр А. Базыров ганирна.

Мүн табан корпустой 11 плугуудһаа миил зуургааниинь заһабарилагданхай. Кукуруза таридаг 3 сеялкэшье ойроо хүртөөдүй зандаа.

Тобшоор тэмдэглэхэдэ, дурсагдаһан колхоздо хабарай тарилгада бэлэдхэл тон хангалтагүйгөөр ябажа байна.

ХЭН ЗЭМЭТЭЙБ?

Теэд ямар шалтагаан дээрэһээ колхоз иимэ ехэ хохидол, гэзгдэлдэ ороохо болоо юм гээ һаа, эндэл Ноёхоной «ноёд лэ» зэмэтэй гэжэ сэхэ тэмдэглэхэдэ зүйтэй. Жолоо алдагдаа һаа, ямаршье һайн онгосо замаа алдадаг бшуу. Колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыдыпов) холын хараата түсэб баримталдаггүй, ажахыда бии байгаа арга боломжнуудые элирүүлэн хэрэглэхын хойноhоо ороолдоггүй байна. Хэтэрхэдээ, һанаа зүүдэндэ ороогүй элдэб эсын худал хуурмаг хэрэг үүсхэнэ. Жэшээнь, Залаагай фермэдэ худэлдэг һаалишан Бадматарова Дарима нёдондо жэл даалгабарита 12 үнеэн бүриһөө 2974 литр һү һааба гэжэ мэдээн аймагай түбэй эмхи зургааннуудта хургэгдэһэн, мүн тэрэ һаалишан колхозой зөөреэр Москва, худөө ажахын выставкэ ошожо ерэһэн байха. Үнэн дээрээ тэрэмчай 12 башэ, харин 16 үнеэ һаагаа, үнеэн бүриһөө 2181 литр һү һаагаа бшуу. Тэрэшэлэн Мэнгэйдэ залуу һаалишан Ольга Аюшеева 6 үнеэ тоодо оруулангүй һаажа, баһал Москва ошоhон байха юм.

Харин тиихэдэ үнэн зүрхэнһөө ороолдожо худэлдэг, муушье бэшэ дүнгүүдые түйладаг үүлтэртэ фермынхид ямаршье һайшаалда хүртэдэггүй. Иимэ жэгшэгүүритэ баримтануудые колхознигууд яажа тасэжэ байгаа юм?

ДАБААНАЙНГАА ОРОЙДО ГАРАХАЛ БАЙХА

Худөө ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ талаар колхозой мүнөө жэлдэ абаһан уялга нилээд харюусалгатай. Тэрэнээ бодото хэрэг дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлжэ, шэнэ алхам хэхын тула тус колхоз дурсагдаһан бүхы гээгдэл, дутагдалнуудаа тон ойрын үдэрнүүдһээ эхилээд зайсуулха, малшадай харюусалгые улам дээшэлүүлхэ, илангаяа хонин ажалые ажахын тоосоондо ойрын сагта оруулха, гахай үсхэбэрилхэ тушаа тусгаар ехэ анхарал хандуулха уялгатай.

Колхозой правлени, партийна эхин организаци (секретариньнүхэр Бадмаев) хэзээ хэзээнэйхиһээ шударгы шангаар худэлхэ, эмхидхэлэй болон хүмүүжүүлгын тон ехэ худэлмэри ябуулха ёһотой.

Р. Цыбиков.
манай тусхай корр.

Сэлэнгын аймаг.

РЕСПУБЛИКА ДОТОРНАЙ

Шуран бэрхэ мэргэжэлтэ

Республикымнай ниислэл хотын олон тоото предприятинуудай дунда — Улан-Удын трикотажна фабрикынхид эгээн залуу дээрэ тоологдодог.

Нээрээшье, эндэхи хүдэлмэришэдэй олонхидынь залуушуул юм. Тэдэнэр соohоо урагшаа hанаатай, уран гарта Лида Барановае нэрлэмээр. Энэмнай эндэ ажаллажа эхилhээр тиимэшье үнинэй бэшэшье hаа, ажал хэрэгээ hайса мэдэхэ эрхим мэргэжэлтэ болонхой. Тэрэнэй хэhэн, бүтээhэн юумэндэ голодоho байдаггүй даалгабаряа таhалдуулhан ушар гэжэ дайралдадаггүй байха. Тиимэл түла олондо магтуулжа, ажалдаа шалгаржа ябадаг.

ВЛКСМ-эй гэшүүн Баранова түйлаhанаараа hанаагаа огто амардаггүй зантай юм. Мүнөөдэрэйнгөө амжалтые, үглөөдэрнь улам арьбадахын түлөө оролдодог, тэрэнээ хүсэлдүүлдэгшье. Энэнь үетэн нүхэдтэнь үнэн сэхэ ажалай жэшээ боложо үгэдэг. Зүгөөр ажабайдалайнь hайн hайхан хэрэгүүд гансал энээгүүр хизаарлагдадаггүй, тоолохо болоо hаа яhала олон. Нэн түрүүндэ тэрэнэй саг үргэлжэ hураже, ажал hуралсан хоёроо алгасаагүй ябуулжа байдагыень тэмдэглэмээр. Hүүлэй хоёр жэлэй туршада, илангаяа республика дотороо шэнэ мүрысөөнэй—коммунистическэ ёhоор ажаллаха, ажаhууха, hураха гэhэн тэмсэлэй үргэдэжэ эхилhэн сагhаа хойшо энэ басагамнай юрэнхы бэлэдхэл, эрдэм мэргэжэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байдаг. Мүнөө тэрэ хүдэлмэришэнзалуушуулай үдэшын hургуулида hайнаар hурана.

—Эрхимээр ажаллахатаяа хамта, юрэнхы эрдэм бэлэдхэлээ дээшэлүүлхын түлөө оролдоогүйдэ аргагүй,—гэжэ нүхэр Баранова хөөрэбэ.—Бэлэдхэл багатай hаа орёо оньhото техникэ шудалхань мүнөө сагай эрилтэдэ харюусаха мэргэжэлтэ болохонь бэрхэтэй. Эгээл тиимэhээ саашадаашье ходо hураха хүсэлтэйб...

Лида Баранова гансал урдахи ажалаа, hуралсалаа хараад hуудаггүй, сүлөөтэй сагаа хүхюу сэнгэлигээр үнгэргэжэ, ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадажа байдаг юм. Тиимэhээ тэрээндэ миил хоohоор, аша үрэгүйгөөр үнгэргэhэн саг гэжэ огто үгы, нэгэ гэбэл уранhайханай ном уншажа hуудаг, үгышье hаа спортивна талмай, стадион дээгүүр харагдадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Л. Баранова ажалдаа.

Ф. Сорокиной фото.

Түрэлхидэй үүсхэлээр

Сэлэнгын аймагай Сэсэн Енхорой эхин hургуули 1920-ёод оной hүүлээй баригдаhан юм. Мүнөө hурагшадай түрэлхид өөhэдынгөө хүсөөр тус hургуулиин байрые ехэ болгоохоор шиидэнхэй. Тэдэнэр колхозойнгоо ажал хүдэлмэриhөө hаатангүй 120 кубометр барилгын модо отолжо бэлдээд, тэрэнээ зөөжэ дүүргэбэ.

С. Шарапов.

Таль Ботвинник хоёрэй шатарай мүрысөөн

МОСКВА, мартын 27. (ТАСС). Таль Ботвинник хоёрой шатарай мүрысөөнэй 6-дахи парти 25-дахи ябадалдаа тэнсэлгээр дүүрээ. Таль сагаанаар наадаhан байна.

БОКС

Түрүүшын үдэр

«Труд» бүлгэмэй Россин Федерациин боксернуудай дунда өөр хоорондын түрүү hуури эзэлхын түлөө эхилhэн мүрысөөнэй түрүүшын уулзалга Ленинэй орденто оперо, баледэй театрта уржадэр болобо. Мүрысөөндэ Кемеровскэ, Новосибирскэ, Тюменскэ, Курганай, Магаданай, Эрхүүгэй, Читын областьнуудай, Красноярска хизаарай, Яхадай, Бурядай АССР-нүүдэй 76 боксернууд хабаадалсана.

Үетэн нүхэдэйнгөө дунда шалгаржа, июль hарада Москва хотодо болохо түгэсхэлэй тулалдаанда хабаадалсаха эрхэ олохоор эхилhэн мүрысөөнэй түрүүшын үдэр шанга шанга тулалдаанууд болоо.

Эгээн түрүүлэн 46—48 килограмм шэгнүүртэй эдир боксернууд Баир Жамсуев (Бурядай АССР), Валерий Несмеха (Эрхүү) гэгшэд ринг дээрэ гаража, өөhэд өөhэдынгөө техннкэ, мэргэжэл шадабариие харуулна. Хоёр хоёр минутын туршада гурбан раундда шадамар бэрхээр тулалдажа гараhан Жамсуевынь очкогоороо диилээ.

— Рингын хүхэ буландань Яхадай АССР-эй чемпион Андрей Брызгалов, нүгөөдэнь — Новосибирскын областиин чемпион Макшанов... гэед диторэй соносхоходонь, харагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтана. Яхадай АССР-эй түлөөлэгшэ энэ үдэр нүхэрөө очкогоороо диилэhэн байна. Бурядай АССР-эй эдир боксернууд Гомбоев, Жамбалов, Лубсанов, Кузьмин гэгшэд үетэн нүхэдэйнгөө дунда шадамар бэрхээр тулалдажа шүүгээ.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр хамтадаа 30-аад эдиршүүл тулалдажа, боксын талаар дүршэлтэй бэрхэшүүлынь амжалта туйлаhан байна.

Мүрысөөн үргэлжэлhөөр.

Т. Бадмаин.

Залуушуул булигдаа

Закаменск городой спортын талмай дээрэ футболоор уулзалганууд боложо эхилбэ. Механическа заhабарилгын заводой «Металлист» команда городой суглуулагдамал залуушуулай командатай өөhэд хоорондоо, нүхэрэй ёhоной уулзалга үнгэргэбэ. Наадалай нэгэдэхи хахадай тэн багаар «Металлист» командын добтологшо М. Сапрыкин уулзалгын тоо нээгээ. Нэгэдэхи хахадта тус командынхид 4:1 гэhэн тоотойгоор амаралтада гарана. Нааданай хоёрдохи хахадта залуушуулай команда хэдышье hайнаар тулалдабашье, бираагүй. Эдэнэрэй уулзалга 4:2 тоотойгоор, «Металлист» командын илалтаар дүүрээ.

Ш. Шойдоров.

УЛАН-УДЫН hОНИНУУД

ҮШӨӨ НЭГЭ КУЛЬТУРЫН ОРДОН

Дүлии хүнүүдэй Бүхэсоюзна обществын Бурядай республиканска таhаг Улан-Удын Смолиной гудамжада культурын шэнэ Ордон барюулжа дүүргэбэ. Тэрэ ордон 115 хүнэй hууха харалгын залтай, фоиетэй, библиотекын, спортын, уран hайханай, уралан оёлгын кружогуудай хүдэлмэрилхэ таhагуудтай байха юм.

Ордон доторхи шэмэглэлгэ, тухеэрэлгэ, мүн спортын инвентарь, уран hайханай бүлгэмэй хэрэглэхэ зүйлнүүд сүм бэлдэгдэнхэй. Тус Ордон ерэхэ майн нэгэн хүрэтэр нээгдэхээр бэлдэгдэжэ байна.

ШЭНЭ ЦЕХЫН БАРИЛГА

Улан-Удын Мелькомбинат малда элюулхэ комбинированнэ тэжээл (жмых) хэбтэ сохижо гаргаха брикетнэ цех барижа эхилээ. Цехын барилга энэ ондо дүүргэгдэжэ, жэлэй эсэс багаар тиимэ тэжээл гаргагдадаг болохоор хараалагдана.

Иимэ тэжээл гаргалга республикымнай колхоз, совхозуудай малай тэжээлдэ ехэхэн нэмэри боложо үгэхэ юм.

ҮЙЛЭДБЭРИИН ТАЛМАЙН ҮРГЭДХЭГДӨӨД БАЙХАДА....

Шифоньер, комод, буфет, диван, стол, стул гэхэ мэтэ гэр доторой бараа бүтээн гаргалга ехэдхэхын зорилгоор Улан-Удын мебельнэ фабрика үйлэдбэриингөө талмайе үргэдхэжэ эхилээ. Тиигэжэ өөhэдынгөө хүсөөр 1000 дүрбэлжэн метр талмайтай шэнэ байра нэмээн барижа эхилээ.

Тэрэ барилгань ерэхэ жэлдэ дүүргэгдэжэ, ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана. Шэнэ барилгын ашаглалгада оруулагдаад байхада, фабрика жэл соо 100 мянган стул гаргадаг болохо юм.

«ДРУЖБА»

Түмэр замай Улан-Удын отделениин предприятинуудай hомолhон мүнгөөр нёдондо Ильинкэ тосхон шадар отделениин түмэрзамшадай хүүгэдэй амарха «Дружба» гэжэ нэрэтэй пионернүүдэй лагерь нээгдэhэн юм. Тэрэ лагерь мүнөө жэл бүри үргэдхэгдэжэ, зунай үе соо хамта 1500 үхибүүдые амаруулха болонхой.

Эндэнь үндэр вольтно лини татагдажа, лагерь электрын галтай болгогдоо. Тэрэшэлэн лагерь телефонтой, радиотой болгогдоhон байна. Тэндэ клуб, үхибүүдэй бэеэ угааха, hэрюусүүлхэ ванна, хубсаhа хатааха камера гэхэ зэргын барилганууд хэгдэнхэй.

Энэ жэлдэ лагерь шадар 5000 эшэ элдэб янзын модод hүүлгагдахаар хараалагдаа. Мүнөө түмэр замшад лагериин нээлгэдэ эртээнhээ бэлдэн, тэндэ түлеэ, мүльhэ болон барилгын материал зөөжэ, туха сүлөөгүй байнхай.

Хилын саанаhаа

Советскэ табадахи онгосо-одоной амжалтатайгаар табигдажа, гэдэрг бусаагдаhан тухай гадаадын оронуудай хэблэл иигэжэ бэшэнэ

ХИТАД

ПЕКИН, мартын 26. (ТАСС). «Замбуулин соогуур дабшан ниидэдэг советскэ шэнэ онгосо», «Замбуулин соогуур дабшан ниидэдэг советскэ табадахи онгосо-одон огторгой өөдэ ниидэн гараад, тэрэ үдэртөө тодорхойлон хараалагдаhан райондо гэдэргээ тэхэржэ амжалтатайгаар буугаа» гэhэн гаршагуудтайгаар советскэ наука, техникын шэнэ элитэ ехэ амжалта тухай ТАСС-эй мэдээсэлые «Жэньминь жибао», «Дагун бао», Хитадай бусад газетэнүүд мүнөөдэр толилоо.

Энэ мэдээсэл КНР-эй Пекиндэхи арадай центральна радиостанцяар нэгэтэ бэшэ дамжуулагдаhан байна.

ЧЕХОСЛОВАКИ

ПРАГА, мартын 26. (ТАСС). Замбуулинай дайда соогуур ниидэн дабшадаг табадахи томо одоной табигдаад, Газар дээрэ гэдэргэнь бусаажа буулгагдаhан тухай мэдээсэл бүхы Чехословакиин дотор сахилгаан шэнги түргэнөөр тараhан байна. Энээн тухай мүнөөдэрэй бүхы газетэнүүд бэшээ.

Замбуулин юртэмсые шэнжэлэн мэдэхэ талаар советскэ шэнэ илалта научно-шэнжэлэлгын угаа ехэ удхашанартай гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, «Обрана лиду» газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Хүн замбуулинай дайда руу ниидэхэ богоhо дээрэ мүнөө ерээд байна».

РУМЫНИ

БУХАРЕСТ, мартын 26. (ТАСС). Советскэ Союзда замбуулинай дайда соогуур ниидэн дабшадаг табадахи онгосо-одокой табигдаhан тухай мэдээсэлые Румыниин ажалшад угаа ехээр hонирхоо. Совет арадай гайхамшагта шэнэ илалтые тэдэнэр бүхы сээжэ зүрхэнhөө hайшаана.

Шэнэ онгосо-одоной табигдаhан ушар замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэхэ хэрэгтэ шэнэ шухала туhа нэмэри болоно» гэжэ «Скынтейя» газетэ нэрлэнэ. Совет хүнэй замбуулинай дайда руу ниидэхэ саг холо бэшэ болоо гэжэ «Стяпул рошу» газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

США

НЬЮ-ЙОРК, мартын 26. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентство иигэжэ мэдээсэнэ. Советскэ шэнэ онгосо-одоной табигдажа, хараалагдаhан райондо бусаагдаhаниие замбуулинай дайда руу хүнэй ниидэхэ замдахи шэнэ алхам болоно гээд замбуулинай дайдые шэнжэлхэ американска программын хүтэлбэрилэгшэ тоолоhон байна. Аэронавтикын, замбуулинай дайдые шэнжэлэлгын талаар национальна управлениин замбуулинай дайда руу ниидэлгын таhагай хүтэлбэрилэгшэ Силверштейн иигэжэ мэдүүлээ: «онгосын өөрынгөө үүргэ дүүргэлгэдэ hайнаар бэлэдхэгдэхын тулада энэ онгосын табигдаhаниинь тон элитэ. Замбуулинай дайда соо амиды амитадай ажамидаралгатай холбоотой зарим асуудалнуудые шэнжэлхэ зорилгоор энэ одон табигдаhан байна».

АНГЛИ

ЛОНДОН, мартын 27. ТАСС-эй корреспондент Е. Егоров иигэжэ дамжуулна. «Ехэ амжалта туйлаhантайтнай дашарамдуулан таанадые, ородуудые, үшөө дахин амаршалжа болохо байна» гэжэ советскэ корреспонденттэй хөөрэлдэжэ байhанаа мэдэн сасуугаа Лондоной нэгэ наhажаал хүн хэлээ.

Советскэ үшөө нэгэ томо онгосо-одоной амжалтатайгаар табигдаад, Газар дээрэ гэдэргэнь бусаагдаhан ушар Англиинхидые ехээр hонирхуулаа. Совет эрдэм ухаанай шэнэ илалта тухай бүхы газетэнүүд эли газарта мэдээсэhэн байна. Газетэнүүдэй научна шэнжэлэгшэд советскэ хэмэл одоной табигдаhые тайлбарилха зуураа, замбуулинай дайда руу хүнэй ниидэхэ саг болзор тухай өөhэдынгөө hанамжануудые хэлэнэ.

«Хүнэй hууhан онгосо-одониие замбуулинай дайда руу табиха замда ородууд үшөө нэгэ алхам урагшань хэбэ» гэжэ «Санди таймс» газетын шэнжэлэгшэ бэшэнэ.

ФРАНЦИ

ПАРИЖ, мартын 27. (ТАСС). «Ородууд замбуулинай дайда соогуур ниидэн дабшаха баhа нэгэ онгосые табижа замдань гаргаад, гэдэргэнь Газар дээрэ буулгаа» гэhэн гаршагтайгаар планетэнүүдэй хоорондохи дайдые шэнжэлхэ түүхэдэ хамаатай элдэб материалнуудые, схемэнүүдые, фотозурагуудые «Паризьен либере» газетэ толилоо. Советскэ наука болон техникэ урда мэтэ хамагые түрүүлжэ ябана гээд газетэ онсолон тэмдэглэнэ. Ородууд америкынхидые горьтойгоор ахяад ябана, тэдэнэр Газарые тойрон дабшадаг хэмэл одоной кабина соо хүниие hуулгаад замбуулинай дайда руу табижа шадаха байна. Ородууд ракетэнүүдэйнгээ хүсэ шадалай талаар дэлхэй дээрэ түрүү hуури эзэлнэ. Тиимэhээ шэгнүүрэйнгээ талаар бүри томо, бүри орёо, нарин аппаратурые замбуулинай дайда руу эльгээжэ шадаха байна» гэжэ «Паризьен либере» газетэ бэшэнэ.

ИТАЛИ

РИМ, мартын 27. (ТАСС). «Замбуулинай дайдые шэнжэлхэ талаар совет эрдэмтэд шэнэ туршалга хэжэ, манай үе сагай эгээн зоримгой программые — замбуулинай дайда руу хүниие ниидхүүлгые бэелүүлхэ замда үшөө алхам хэбэ» гэжэ Ит «Мессаджеро» газетэ бэ

«Советскэ hүүлшын тур гын амжалта хадаа за лин соогуур дабшадаг он жолоодохо арга хүсэдеө доо, замбуулин соогуур шадаг онгосын кабинада нэй орохын тулада ш болохо бүхы юумэ бэлэ гогдоо гэжэ тоолохо үү баримта олгоно» гээд рьера делла сера» гэжэ тэ бэшэнэ.

А. А. Громы Д. Кеннедит уулзаба

ВАШИНГТОН, марты (ТАСС). СССР-эй Гада хэрэгүүдэй Министр А. А мыко мүнөөдэр нютаг гаар 12 часта Сагаа шан соо США-гэй Пре Д. Кеннедитэй уулзаа. С hээ США-да байдаг сайд М. А. Меньшиков, Громыкотой суг ябалса

Америкын талаhаа СШ гүрэнэй секретариин орл Честер Боулс, Европы гүүдэй талаар гүрэнэй с тариин туhалагша Ф. Ф советскэ хэрэгүүдэй т гүрэнэй секретариин туhалагша Ч. Болен, СШ ООН-эй дэргэдэ байда үргэлжын түлөөлэгшэ З. венсон уулзалгын үедэ саа.

СССР-эй Гадаадын хэ дэй Министр А. А. Гром Президент Кеннедитэй у га нэгэ часай турша со гэлжэлhэн байна.

Уулзалгын дүүрэhэнэй лээр А. А. Громыко хэ зорюулан мэдүүлгэ иигэжэ заahан байна. П денттэй уулзахадаа ехэ холтой, туhатай хөөрэлд hэн байнаб. Тэрэнэй Лаос тухай асуудалаа намжануудаа мэдэлс Лаосой амгалан ёhоор жэхын, бэеэ абанги пол тэрэнэй бэелүүлхын Лаостохи байдалые ам ёhоор гуримшуулха арг ломжо олдохо гэжэ на байhанаа хоёр тала м дөөнэй үедэ элирхэйл дүүлээ гээд Громыко х

Эгээл иимэ зорилгоо хоёр тала саашадаа я хэхэ бэзэ гэжэ найдаж hанаа СССР-эй Гадаады рэгүүдэй министр элир мэдүүлhэн байна.

США СССР хоёрой ходог бусад хэдэ хэдэн далнуудаар президенттэ рэлдэхэдөө hанамжан мэдэлсээбди гэжэ А. А. мыко мэдээсээ.

Гурбан гүрэнэ Женевэдэхи зүбл

ЖЕНЕВА, мартын (ТАСС). Ядерна зэбсэ шалгые болюулха тухай далаар гурбан гүрэнэй лөөнэй ээлжээтэ зө Нацануудай ордон соо б дүүрээ. Великобритани лөөлэгшэ Д. Ормсби-Го рүүлэгшээр hууhан бай

Час тухай саг соо жэлhэн заседани дээрэ гэй түлөөлэгшэ А. Дин лэhэн байна. Нютаг нют та шалгалта хинал асуудалаар хуушанайн раа бодолые тэрэ хэлэhэн байха юм.

Заседаниин дүүрэhэн лээр коммюнике батал таа. Тэрээн соонь иигэ лэгдэнэ: Зүблөөнэй үз урда тээнь табигдаhан риалнуудые зүблөөндэ дагшад зүбшэн хэлсэ.

Зүблөөнэй удаадахи ни үглөөдэр болохо гэ раалагдаа.

Бельгиин правител тушаалhаа буу

ЛОНДОН, мартын (ТАСС). Рейтер аге мэдээсэhэнэй ёhоор Б премьер-министр Г. правительствын ту бууха тухай мэдүүлгы да барюулаа.

Редактор Ц. Ц. ЦИБ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора —32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни, пропаганды — 24-74, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, информации—35-14. культуры— 34-05, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00635. г. Улан-Удэ. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. №